

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. gradna 1903.

Leto IV.

Moč.

In odletele ste, vesele pevke,
in oveneli ste, cvetovi polj!
Nagiblje noč se črna, mrzla, nema
sem k srcem živim našim bolj in bolj . . .

In oglase se v duši tihe strune,
trepeče v njih krasota cvetnih dni;
vesela pesem, komaj slišna, vstane —
in vstane in se vase potopi . . .

Kako so plavali utrinki solnčni
iz večne dalje k nam buditi in gret,
kako je bil božanstvene krasote
ob nas čar veličastni razodeti!

In tisoč src se dvigne v želj plamenih,
njih ogenj šine v noč kot žarni blisk,
izgublajo se v njem kot jutra sence
razmaljeni okovi spon in stisk!

In dviga se in vstaja in prihaja
otrok ljubezni, deklica cvetov:
nabrala rož je po nebeških gredah,
da jih nasiplje pod naš tihi krov!

E. Gangl.

Stara mati.

*Pred kočo ubožno mi mati sedi
in v solnce žareče upira oči:*

*»O, solnce nebeško, ki greš za goré,
poglej mi, poglej mi na bojno poljé!*

*Tam sinko se danes je moj bojeval,
poglej mi, poglej mi, če živ je ostal!«*

*Molčalo je solnce in šlo za goré,
a materi je krvavelo srce . . .*

*Prižgalo je zvezde večerno nebo,
in majka prosila je zvezdo svetló:*

*»Oj, zvezdica mila, ki vse zreš z višav,
poglej mi, če sinko ostal je moj zdrav!«*

*Pa zvezdica svetla v višavi molči,
a majki za sinom srce hrepeni.*

*Na vzhodu zaznal ni še beli se dan,
a ona že stala je sredi poljan.*

*Krog nje po planjavi mrličí leže,
nad njimi pa krokarji plašno kriče.*

*A majki bojazni srce vztrepeta,
ko išče sinú si tam sredi poljá.*

*In kadar uzre njega blede obraz,
po udih vseh strese jo hipoma mraz.*

*In pale kraj sina na trdo zemljó,
nje duša pa splava za sinom v nebo!*

Borisov.

Božič gre.

*Črez sneženo polje
Božič gre v deželo,
vseokrog počiva
pod odejo belo.*

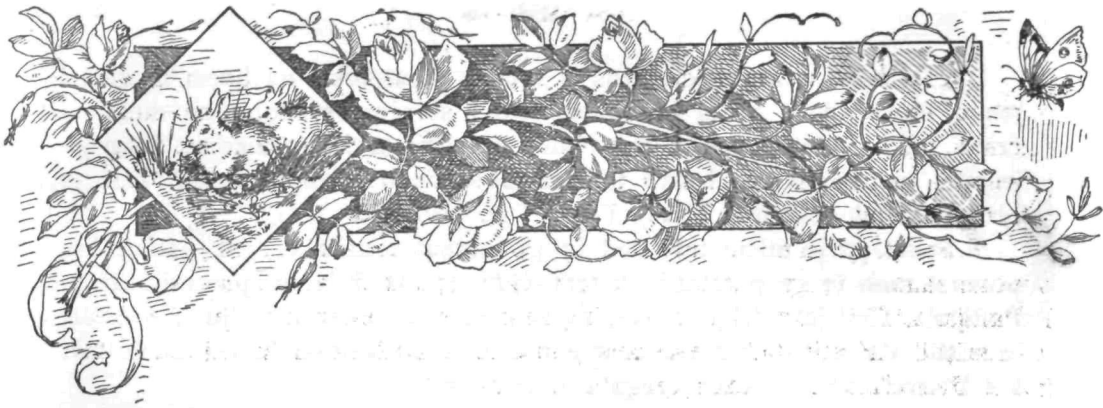
*Božič pa po polju
in po vasi hodi
in s seboj veselje
v dar otrokom vodi . . .*

*Jaslice po kočah
nežna deca dela,
očka jo in mati
gledata vesela.*

*Z deco veselita
ta večer oba se,
zbujata spomine
na nekdanje čase . . .*

Borisov.

O svetem letu.

Spisal Ivo Trošt.

Lep, jasen, solnčen, topel dan je bil, dan kakor sama milost božja. In ta dan zjutraj, ko je solnce prvič dobro pogledalo izza daljnih gorá na pisane livade in zelene trate, se je pomikala svetoletna procesija prvega svetega leta, kolikor jih pomni bistra glavica Poljančevega Cirila — iz Podvelba v Podkraj.

Sicer sta se sinoči domenila z dedom, da pojde z njim „za par“, toda danes je Cirilu bolj ugajalo med šolskimi tovariši. Saj je Ciril tudi vrl učenec podvelbske šole, kjer se je v dobršnih sedmih mesecih mnogo naučil. Njegov ded ga hvali celo, da zna brati vsake bukve — tudi nemške in laške, česar pa Ciril sam nič posebno ne verjame.

Podpiše se tudi res, podpiše pošteno in neokretno, a z najboljšo voljo: Ciril Pljanec . . . Kaj hočete? Tudi Rima niso sezidali v enem dnevu.

Počasi se je pomikala procesija tisto lepo pomladnje jutro proti Podkraju po beli cesti. Solnčna svetloba je migljala med svetlimi križi in se tresla na raznobojnih rutah pevajočih žensk. Zato je Cirilu kakor tudi še marsikomu uhajal pogled nazaj na vijočo se procesijo, kjer so peli litanije, molili rožni venec in prav zadaj ponavljali pesem:

Greha rane nam zaceli,
milost, o, Gospod dodeli!
Milost prosi za dolgé
z grehi ranjeno srce.

„O, jej!“ javske Ciril na vse grlo in stopi iz vrste — po eni nogi. Vsi so se ozrli. Kaj? Njegovo boso peto je opraskal podkovani črevelj Guličevega Franceta. Ta je vestno poslušal Lenčkovo Tinco, ki je nedaleč zadaj na vsa usta obirala veseli del rožnega venca, zato ni opazil, da se Ciril ozira, in tudi ni videl, da je njegova peta zaostala preblizu Francetovim črevljem. Silno se je prestrašil, videč kri v cestnem prahu; bal se je pa tudi Cirilovega pogleda, ki ni obetal nič dobrega. Škoda! Pa taka prijatelja sta bila: enih let, enih misli, enih napak . . .

„To ti že vrnem!“ je sklenil v svojem srcu, jokal na tihem in gledal mimo idoče ljudi. Sedaj je opazil celo s solnčno svetlobo se mešajoči cestni prah, videl gospoda duhovnika s knjigo in škropilnikom. Sram ga je bilo, in najrajši bi se skrila tolikim radovednim očem; a kam? Zato je obetal tem slovesneje: „Čakaj, France! Le počakaj!“

Prišel pa je mimo tudi ded in ga pobral v naročje, mu ustavil kri, obvezal rano in ga potolažil. V tem času je pa bila že procesija blizu Podkrajja. Ciril je videl tujo vas, tuj zvonik, tujo cerkev, tuje ljudi. A doslej je mislil, da morajo biti vse cerkve podobne podvelbski in vsi ljudje taki kot Podvelbčani. O, kako drugače je bilo vse!

Solnce se je dvignilo višje, toplota je objemala deda, da je postavil Cirila na tla, koder je počasi šantal po poldrugi nogi v vas. Svečanostni mir, nekak sveti praznik je počival nad Podkrajem, na strehe se je pa vsipala solnčna svetloba, in zrak se je polnil z glasovi zvonov, Cirilu dotlej popolnoma neznanih.

V cerkev grede je iskal Guličevega, ki je bil že odrinil pred veliki oltar. „Le za menoj, da te še ne pohodijo!“ veli ded in potegne dečka za seboj v cerkveno klop. Po božjem hramu je še odmevalo spokorno petje in glasna molitev. Solnce je pa usipalo svoje žarke skozi raznobarvno steklo na duhovnika, klečečega pred oltarjem. Petje, molitev potihne, in — „Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta“ zadoni mehko in milo iz duhovnikovih ust. Ded se ponižno trka na prsi in pokaže, kako naj učini tudi Ciril. — „Zakaj?“ pošepne deček in preklada ranjeno nogo semintja. — „Da nam Bog odpusti grehe in nas vzame v zlata nebesa“, odgovori ded.

Med mašo je slišal potem neznanu petje tujih pevcev in neznane glasove podkrajskih orgel, ki so se mu zdele kakor domače. S prižnice je slišal tudi obilo resnic in koristnih nauk, ki jih pa ni povsem umeval. Misli je na besedi: greh in nebesa.

Od dolgega cerkvenega govora si je zapomnil samo duhovnikovo željo: „Tudi vse sovraštvo nehaj med vami in vse hudobne želje, s katerimi bi radi škodovali svojemu nasprotniku; zakaj zdaj je sveto leto, dan sprave — zdaj je dan zveličanja“.

Solnčni trak je pogledal skozi najvišje okno na pisane rute, na zlatokrile angelce in pozlatil v nasprotni kapeli celo kip naše ljube Gospe. Zdelo se je, da se seli oni sveti praznik, ki se je prej prostiral zunaj, sedaj-le tudi v svetišče božje.

To je čutil tudi Ciril; a greh — nebesa, to se mu ni skladalo. Njega boli noga, in on sovraži Guličevega Franceta in ga mora sovražiti, dokler mu ne vrne nemilo za nedrago.

To pa je greh, tako pravijo, tako mora biti res.

Zabučale so orgle, zapeli so pevci in za njimi polna cerkev v vseh mogočih glasovih kakor roj bučel, samo burneje, močnejše: Greha rane nam zaceli . . . Tudi Poljančev ded, nekdam sam imeniten trobentač, je mrmraje pomagal: Milost prosi za dolgé z grehi ranjeno srce.

❧ V spomin na dobo cvetja. ❧

Francetu bi moral odpustiti on, ki ga boli. Ta misel se ga je polotila z vso silo. — O, saj bi odpustil, ko bi ne bolelo!

Zopet je premikal ranjeno nogo kakor da jo hoče vprašati za svet, bo-li zadovoljna, če odpusti. Noga ni rekla ničesar.

Po povzdigovanju je donela po cerkvi zopet druga spokorna pesem, ki je pa Cirilu zopet očitala greh. Vsi glasovi, odmevajoči po cerkvi, so se ujemali, da greha nikar, in solnce je s svojo zbrano svetlobo naznanjalo dan sprave, in lepi, božji dan zunaj je obetal za spravo sveto blaženost — brez greha, brez sovraštva, in dim iz kadihnice se je na koncu maše dvigal izpred oltarja proti nebu, kakor da nosi silne prošnje v prahu klečečega ljudstva pred Najsvetejšega: Reši nas greha, o, Gospod!

Ciril se je zganil, odpustil . . .

* * *

Lep, jasen, solnčen dan je bil, ko se je pomikala svetoletna procesija iz Podkrajja nazaj v Podvelb. Ded je Cirilu nakupil kolačev, in tudi noga ga ni več bolela. Pridružil se mu je Guličev France in rekel proseče: „Ne zameri, Ciril! Nisem videl!“

In še to se je zdelo Cirilu preveč. Saj mu je odpustil.

Toplo je bilo vsem, ko so se približali Podvelbu. A Cirilu se je zdelo, da sije solnce sedaj lepše in milejše, da se utrinjajo žarki samo zaradi njega na svetlem križu domačega zvonika . . .

Božič.

Spisal *Stepenko*.

To je bil Sveti večer . . . Po vasi je bilo tiho in mirno, noč je bila mrzla in zvezdnata . . . Skozi zamrznjena okna so se svetile zaspane luči iz koč; ljudje so obsedli peči, starci so modrovali o nekdanjih dneh, o strahovih, o današnjih časih in tako dalje vse križem, kakor je ravno nanesla govornica. Oči vseh so bile uprte v oni tihi, skrivnosti polni kot, kjer so stale jaslice, pred katerimi je plapolala lučca . . . Tak je bil Sveti večer po hišah, zunaj pa je bil mraz, mraz . . .

Nocoj morajo po vseh hišah goret vso noč luči na čast Onemu, čigar rojstveni praznik obhajamo danes. In tudi spati ne smejo ljudje pred polnočjo. Kdor bi šel pred polnočjo spat, ta bi bil potem vse leto zaspan. Zato danes vsi čujejo. Vsi komaj čakajo polnoči.

Kako si lep, Sveti večer! . . . Koliko veselja prineseš s seboj za vsakogar!

Ivan in Anica sta sedela poleg babice. Kaj rada sta zahajala v babičino sobo, saj je jima najlepše potekal čas pri babici. Sedela sta in upirala oči tja v jaslice.

Babica je sama vse naredila, in le pod pogojem, da se ničesar ne dotakneta, sta smela gledati, kako se delajo jaslice. Najprej lep lesen hlevček z ograjo, ob njem pa se dviga na obeh straneh hribček, pokrit z mahom. Nad jaslicami plava „Gloria“. Po hribčku pa so nasajena drevesa, krog njih se pasejo ovce, med njimi pa hite vse križem zbujeni, začudeni pastirji. Vse je znala babica prav lepo narediti, da se je zdelo, kakor da je vse živo. In ko je zaplapolala lučca pred jaslicami, tedaj sta smela Ivan in Anica šele stopiti prav blizu in si vse ogledati, a dotekniti se nista smela, dasi bi bil Ivan rad marsikaj popravil po svoji volji.

Potem so molili . . . Mirna tišina je napolnila vse stanovanje, saj je gledala skozi okno v sobo — Sveta noč. Prijeten duh po kadilu je vel pod stropom.

„Danes je najsvetejši večer“, je rekla babica, „vsakdo si želi mirne strehe, vsakdo si želi, biti doma med svojci in med njimi praznovati ta lepi večer. Jutri je svet dan, najsvetejši v letu. Jutri mirujejo vse stvari.“

„Danes ne pojdemo spat, je-li mati?“ je rekel Ivan.

„Jaz tudi ne, o, ne, opolnoči pride Božič . . .“ je rekla Anica.

Babica se je nasmehnila.

„Jaz ne grem spat, nikakor ne.“

„Le počakajva, videla bova, kakšen je Božič.“

„Le počakajva!“

Babica se je zopet nasmehnila, a Ivan ni mogel razumeti, zakaj.

„Mrzla zima je bila“, je začela ženica, „morda še bolj kot danes. Pot v Betlehem je bil poln tujcev, ki so se šli popisovat. In med njimi je šel Jožef z osličkom, na katerem je sedela Marija. V Betlehemu pa je bilo mnogo, mnogo ljudi. Vse hiše so napolnili bogataši, a Jožef in Marija sta bila uboga. Ustavljala sta se pred hišami, milo prosila prenočišča, a nihče ga jima ni hotel dati. Betlehemčani so bili pač trdosrčni in neusmiljeni ljudje. Zaman sta hodila do pozne noči po mestu od hiše do hiše. Vedno sta dobila isti odgovor: „Ne moremo! Poizkusita, povprašajta drugje!“ In šla sta dalje, dalje — do zadnje hiše. Nič! Kaj naj storita? Šla sta ven na polje. Tam je stal pastirski hlev, ki je bil prazen. Streha je bila slaba, raztrgana, stene so bile že na pol podrte, in skozi odprtine je pihal mrzel veter. A boljšega prenočišča ni bilo . . .“

Babica je nekoliko prenehala, kakor da se je zamislila. In po kratkem molku je nadaljevala:

„Bila je ura polnoči . . . Takrat se je zjasnilo nebo, in zdelo se je, kakor da se je hipoma zdanilo. Pastirji so pol speč, pol bedec čuli pri svojih čredah, a tedaj so se docela zdramili. Iz nebes pa so hiteli na zemljo angeli in peli sladko, neizrečno sladko. In pristopil je angel k prestrašenim

pastirjem in jim rekel: „Ne bojte se! Naznanjam vam veliko veselje. Danes je rojen Kralj sveta . . . Pojdite in našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno! . . .“

In pastirji so tekli, kamor jim je angel ukazal.

In res! V hlevu so našli Jožefa in Marijo in Jezusa, in padli so na kolena in molili . . . Srečni pastirci.“ Starka je zopet prenehala in se zamislila, Ivan pa je ponovil:

„Srečni pastirci! . . .“

„V Betlehemu pa so hrumeli bogataši po hišah in niso ničesar opazili. Nobena betlehemskih hiš ni bila vredna, da bi v nji zagledal luč sveta učlovečeni Bog, le ubožni hlev je bil tega vreden. Kolika ponižnost!“

Babica je utihnila.

„Tisto o Herodu povejte“, je šepnila Anica.

„Danes ne“.

„Pojdimo spat,“ je prosil Ivan, ki ga je začel spanec premagovati.

Babica se mu je smejala, pa je odvedla spat njega in Anico.

Sveti Miklavž.

*Cin, cin, cin — po gozdu snežnem
skoz večerni zrak zveni;
sanke skozi gozd drčijo,
in na njih Miklavž sedi.*

*Oj, Miklavž iz daljne, tuje
prišel je dežele k nam,
a zvečer se bo ponižal,
stopil v naš ubožni hram.*

*In darov svetnik prinese
vam, ki pridni ste vsak čas,
a nikdar ne boste zrl
možu dobremu v obraz!*

Borisov.

Jurij baron Vega.

Životopisna črtica. Spisal profesor *Makso Pirnat*.

Misel se sveti in duh slovenski na zraku Evrope, v družbi nekdanjih bogov Vega na nebu blišči, Valvazor, Voglar, Cojz, Koronini in stotine drugih, vnukom prihodnjim izgled, Avstrije slava in moč.

Ivan Vesel-Kaseski.

a ali oni mladih bralcev se je že gotovo peljal po železnici od Ljubljane doli proti Zalogu in naprej proti Zidanemu mostu. Kako lepa je ta vožnja po mičnem Ljubljanskem polju! Pri Zalogu se železniški tir približa belopeni Savi. Na desno se tik ob tiru dvigajo gostoobrasli dolenski hribje, ono stran Save, na levo pa je savska dolina še nekaj časa dokaj široka. Rodovitno polje in travniki dolske fare se širijo ondi. Ko se pripelje človek do postaje Laze, ga pozdravlja tam izza Save med gostim sadnim

drevjem stoječa vas Dovsko, ob nedeljah Ljubljančanom priljubljeno izletišče. Za Dovskim na desno se dviga na majhnem holmu lepa cerkev sv. Helene, tik ob nji začrnelo zidovje Žerjavovega gradu, malo v stran pa kapelica sv. Ajte (Agate) z majhnim pokopališčem. Tu meče, kakor pravijo, Sava iz sebe utopljenca, ki so se ponesrečili v nje gornjem teku. Nad sv. Heleno se svet hitro dvigne. Visoko gori v gorovju se ti smehlja s strmega griča skromna cerkva sv. Križa, ki sodi že pod veliko moravsko župnijo. Malo nižje nego sv. Križ pa sameva gorska vas Zagorica. Nihče bi se danes ne brgal za to gorsko selo, ako ne bi se bil ondi narodil mož, ki je raznesel slavo Zagorice po vsem slovenskem, da, tudi po tujem svetu. Odlični ta naš rojak je Jurij baron Vega.

Sredi osemnajstega stoletja sta gospodarila na Vehovčevem domu v Zagorici Jernej Vega in njegova žena Helena. Ubožna in skromna je bila njuna kmetija, a bila sta pridna in pošteno sta se živila z žulji svojih rok.

Dne 23. sušca l. 1754. se jima narodi sinček, ki ga drugi dan krsti moravški kaplan Jurij Fik za Jurija. Botra sta mu bila Jožef in Jera Gril. Mladi Jurče je vzrastel v krepkega dečaka. Že v zgodnji mladosti pa je kazal tudi izvanredne duševne darove. Njegova roditelja sta sklenila, nadarjenega sina poslati v Ljubljano. Škoda se jima je zdelo, da bi se moral tak bister mladenič ubijati za kruhom po strmih zagoriških njivah in senožetih, ko si lahko po svetu pomaga s svojimi talenti do zložnega življenja.

Jurče je moral dati slovo zagoriškim vrtovom, kjer se je igral in nastavljal brinovkam, drozgom in drugim pticam. Odití je moral tja v nepoznano, daljno Ljubljano, ki jo je večkrat opazoval tam z brega nad očetovo hišo, in katera je bila tako daleč, tako meglena.

Megleni, neprijazni so bili Jurčetu tudi prvi časi v Ljubljani. Prišel je v mestne šole, koder ni čul ne ene slovenske besede, koder je gospodovala le nemščina. Stalo je mladeniča nekaj truda, preden se je uživel v to tako tuje, tako nedomače šolsko življenje. Bistra njegova glava je premagala vse težkoče. Pozabil je celo ob marljivem učenju, kak siromak je. Res, siromak! Z doma ni mogel pričakovati nikake podpore. Čutil se je navezanega samega nase. Tu so se ga usmili dobri ljudje in ga preskrbeli s hrano, njega siroto, ki mu je umrl že v šestem letu rodni oče.

Tako je dovršil Jurij početne šole in se vpisal na licej. Licej je tedaj nadomeščal sedanje gimnazije. Na liceju se mu je že bolje godilo. Ker je bil vedno med prvimi, je poučeval manj nadarjene sošolce in si tako služil sam svoj kruh.

Na liceju je tedaj učiteljeval učení matematik Jožef pl. Maffei. Temu se je nadarjeni Vega posebno prikupil. In Maffei je bil, ki je znal mladega Vego navdušiti za tisti predmet, za katerega je ta imel toliko sposobnosti — za matematiko. Z ljubeznijo se je Maffei oklenil nadarjenega učenca in mu dobrohotno kazal pot, po kateri mu je možno dospeti do prave matematiške podlage. Da, pri Maffeju se je Vega mnogo, mnogo naučil; držal se je njegovih nasvetov in postal pozneje matematik svetovnega slovesa.

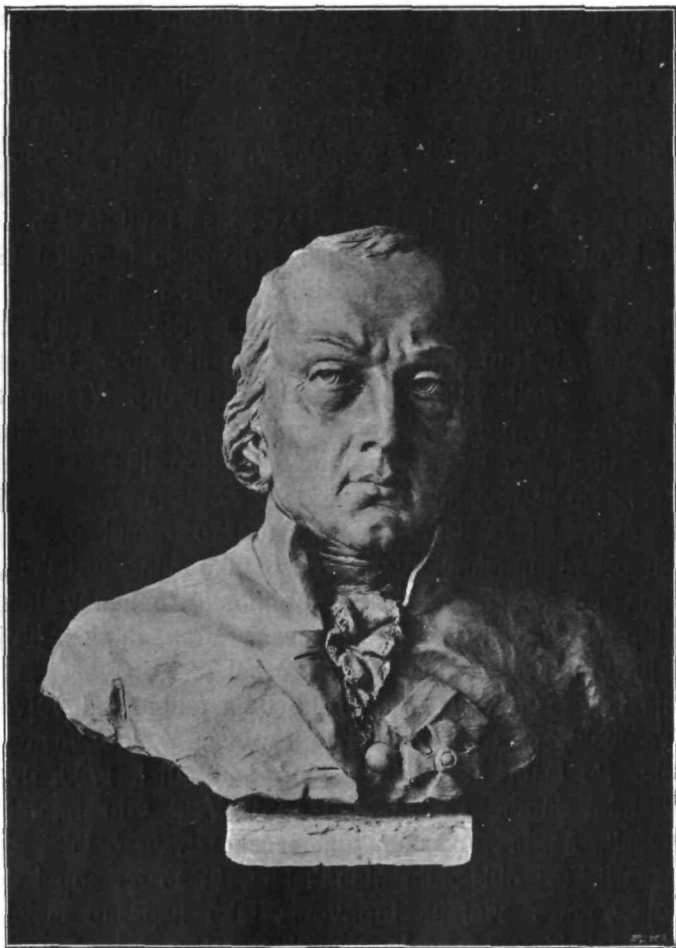
L. 1775. je dovršil z izvrstnim uspehom licejske nauke in takoj postal c. kr. navigacijski inženier v Notranji Avstriji.

Pa ni mu prijala inženierska služba. Že dolgo je gojil željo, vstopiti k vojakom. Dal je torej slovo dosedanji službi in bil 7. malega travna 1780. sprejet kot prost topničar v II. topničarski polk. V kratki dobi enega leta je že dosegel čast podporočnika v okrožju dunajske garnizije. A premestili so ga zopet k II. topničarskemu polku in mu poverili mesto učitelja matematike v topničarski šoli. L. 1784. se je pospel do časti nadporočnika. Ko so l. 1787. osnovali poseben topničarski oddelek, so imenovali Vego za profesorja matematike na tem oddelku in ga povzdignili v stotnika.

Doslej se je Vega premarljivo bavil z znanostjo in se kot profesor vestno trudil, da bi kolikor možno temeljito izobrazil topničarje v računski vedi. Hrepenel je pa obenem, da bi mogel v dejanju pokazati to, česar je učil vojake z besedo. Kmalu se mu je ponudila prilika za to.

L. 1789. je buknila vojska z neugnanim Turkom. Pod vodstvom ju-
naškega Lavdona so šle cesarske čete nadenj. Tem četam se je prosto-
voljno pridružil naš Vega ter se pri Belem gradu udeležil boja kot hraber
in spreten vojak. Vodil je jako uspešno svoj topničarski oddelek in bistveno
pripomogel, da se je vdala belgrajska trdnjava našim. Narodna pesem poje
o Lavdonu:

Cesarski bombe mečejo,
se Turki z grada vlečejo.

Vegov kip na realki v Idriji.
(Izklesal kipar Martin Bizjak v Ljubljani.)

Te besede so kakor nalašč zložene na Vego, ki je neusmiljeno pošiljal
bombe nad mesto, da so morali naposled Turčini pobegniti iz njega.

Komaj je bil ugnan Turek, že je pretila nevarnost Avstriji od strani
pruskega kralja. Oddelek naše vojske je moral iti na Moravsko braniti mejo.
S tem oddelkom je šel tudi Vega in ostal na Moravskem do l. 1792., ko
je bil povišan v majorja bombardirske čete.

Doslej se je Vega bojeval v mejah avstrijskih dežel. Že pa se je bližala ura, ko je moral dati slovo svoji očetnjava in oditi daleč tja čez domače meje. Avstrija se je zaplela v boje s Francozi. Ker je bil tedaj avstrijski cesar obenem tudi nemški cesar, so morale naše čete v zvezi z drugimi nemškimi vojnimi oddelki zasesti dežele ob Renu in jih braniti pred Francozi. Tem četam je bil prideljen tudi major Vega. Čakali so ga tam v tujini hudi, naporni boji. Usojeno mu je bilo, da si v teh bojih pribori častnih lovorik nevenljive vojaške slave.

Vega se je udeležil različnih bojev in obleganj in se povsod izkazal neustrašenega in razumnega junaka.

Meseca vinotoka l. 1793. so Avstrijci oblegali utrdbe okolo Weissenburga in Lauterburga.*) Vega je načeloval obsednemu topništvu. Z mirnimi, treznimi besedami je pregovoril prebivalce Lauterburga, da so se prostovoljno vdali.

Začetkom meseca listopada istega leta so se lotili naši močne trdnjave Fort Louis. Tri dni so jo zaman oblegali. Pri obedu je očitil 12. listopada nek častnik Vegi, v katerega rokah je bilo vodstvo obsednega topništva, da bo le njegova krivda, ako se cesarski ne polaste trdnjave. Hudo je storilo Vegi to nezasluženo očitanje, vendar ga ni potrlo. Izprosi si dovoljenja, da sme po svoji volji razpolagati z artilerijo. Vzame tri topove, poišče zanje primeren prostor, jim izkoplje sedeže s pomočjo ženijskih delavcev ter se založi s strelivom. Opolnoči 13. listopada začne streljati na trdnjavo in strelja nanjo neprenehoma 12 ur, dokler obleganci ne prosijo premirja.

Meseca grudna istega leta je Vega junaško branil okope ob levem renskem bregu pri Mannheimu. Francozi so tako silno pritiskali, da so se morali naši umakniti. Vega je z veliko spretnostjo in nenavadno drznostjo spravil naše topove čez zamrzli Ren na desno stran, in sicer jih je prepeljal na šajkih, ki jih je z velikansko težavo izkopal iz ledu.

Prihodnje leto je naročil Vegi vojskovodja feldmaršal vojvoda Albreht Saksonsko-Tešenski, naj preskrbi nove topove. Z vso vnemo se je lotil Vega tega dela. Po lastnem načrtu je v lili spomladi l. 1795. dva topova s koničasto izvrtanim dnom. Ta iznajdba se je Vegi vrlo posrečila. Ko so topova poizkušali, se je pokazalo, da mečeta dvakrat tako daleč kakor dotedanji možnarji. Pri obleganju Mannheima, ki so ga zopet dobili Francozi v roke, je Vega s svojima topovoma tako uspešno metal bombe v mesto, da se je 24. kimavca vdalo cesarskim četam.

*) Mesto Weissenburg (6260 preb.) stoji v dolnji Alzaciji. Pri tem mestu se je vršila za francosko-nemške vojske vroča bitka, v kateri so prvič zmagali Nemci. V isti kronovini je tudi mesto Lauterburg (1573 preb.) — Fort Louis se je imenovala trdnjava sredi Rena, severno od Štrasburga. — Mannheim je drugo največje mesto Velike vojvodine badenske (159.591 preb.) in se razprostira ob izlivu reke Nekar v Ren. — Mesto Moguncija (Mainz) šteje 72.059 preb. in je glavno mesto hesenske provincije ob Renu. Stoji ob Renu nasproti izlivu Mena. — Lahn in Sieg sta desna pritoka Rena. — Mesto Diez (4602 preb.) se razprostira ob reki Lahn. — Mesto Kehl (3235 preb.) je v badenski kronovini ob Renu in sodi sedaj k štrasburškim utrdbam. — Številke, dodane mestnim imenom, značijo današnje število prebivalcev.

L. 1796. je branil Vega Moguncijo pred Francozi. Odlikoval se je pri reki Sieg, čez katero so naši pregnali z njegovo pomočjo Francoze; v bitki pri Dietzu pa je pognal sovražnika čez reko Lahn in ga tako spretno odganjal, da so mogli cesarski brez izgube prekoračiti imenovano reko. Po teh neuspehih so odšli Francozi od Moguncije.

Začetkom l. 1797. je Vega tako vztrajno podpiral pred Kehlom s svojimi topničarji ostale oddelke, da so si ga naši osvojili. Še isto leto je Vega branil Moguncijo kot poveljnik vsega topništva. V tem pa so sklenili kampoformijski mir, in Vega je vodil cesarsko topništvo iz nemških pokrajin v Avstrijo.

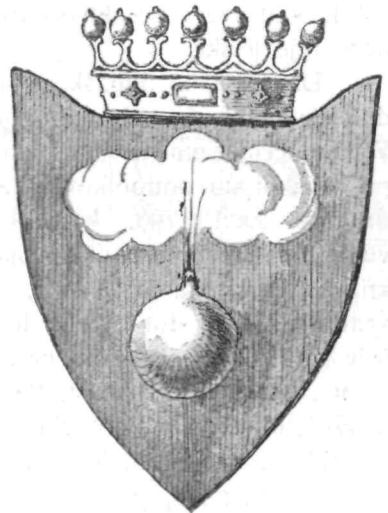
Prišedši domov, so ga namestili za drugega štabnega oficirja pri oblegovalni armadi na Nemškem. Vendar se poslej ni več udeleževal bojev. L. 1802. so ga imenovali za podpolkovnika v četrtem topniškem polku.

Spremljali smo Vego iz Zagorice v Ljubljano, iz Ljubljane v topniško šolo na Dunaj. Občudovali smo njegovo hrabrost pred Belim gradom in ga v duhu spremili na Nemško, kjer je dovršil toliko slavnih činov. Videli smo ga zopet, ko se je vračal zdrav in čil iz bojev na Dunaj, in slišali, da je dognal visoko vojaško dostojanstvo — službo podpolkovnika. Nestrpno pričakuje bralec, da bi čul še nadalje o Vegovih junaških delih. Brez dvoma bi si bil Vega nabral še novih lovoric na bojnem polju, da ga ni v najboljših moških letih zahitela nepričakovana smrt.

Pretrsljiva je bila Vegova smrt. Dne 17. kimavca l. 1802. so na Dunaju pogrešili podpolkovnika Vego. Nihče ni vedel, kam je izginil. Pričakovati je bilo najhujšega.

Res! Dne 26. kimavca so našli mrtvega Vego v Dunavu pri Nussdorfu. Njegovo truplo je bilo s tanko vrvco privezano k steburu. Vega je bil žrtev roke ostudnega morilca, za katerega ime so zvedeli šele čez trideset let. Tedaj so namreč prijeli na Dunaju nekega mlinarja. Imel je na vesti več hudodelstev. Med drugim je tudi priznal, da je on ubil Vego, ga oropal in truplo zagnal v Dunav. Milo se stori človeku, ko čuje o tako nesrečnem koncu Vege. On, ki se ni strašil sovražnih krogel, ki je tolikokrat gledal neustrašeno smrti v obraz, je moral podleči zavrattnemu napadalcu.

Mladi bralec! Dosedaj si izpoznaval Vego kot odličnega slovenskega junaka. Toda on ni umel le spretno sukati bridke sablje in krotiti s svojimi topovi upornih sovražnikov, njegova roka je spretno vodila tudi pero. Napisal je lepo število knjig in si pridobil z njimi ime znamenitega učenjaka.

Vegov grb.*)

*) Ta grb in začetnico „T“ je narisal prof. dr. S. Beuk.

Posvetil je svoje pero v prvi vrsti v korist učencem topniške šole. Kar je vojakom razlagal z vneto besedo, to je tudi napisal v posebnih knjigah. Te knjige so pisane tako jasno, tako lahko umljivo, da so služile v topniških šolah še petdeset let po njegovi smrti. Poskrbel je pa tudi za tiste, ki se pečajo z višjo matematiko, in napisal zanje troje takoimenovanih logaritmovnikov, to je knjig, ki se rabijo pri višjih računih. Med temi logaritmovniki je doživel mali logaritmovnik, prvič izdan l. 1793., nešteto število izdaj. Pred sabo imam 78. izdajo iz l. 1900. To nam priča, kako tehtno je znal pisati Vega, da se njegove knjige rabijo še sedaj, ko je poteklo izza njegove smrti nad sto let. Razen teh knjig je spisal še več manjših. Med njimi je zlasti zanimiva Vegova razprava o prirodnem sestavu mer, uteži i. t. d. Spisal jo je l. 1802., a tiskana je bila po njegovi smrti. V tej razpravi si je prizadeval Vega, da bi se tudi v Avstriji uvedla nova francoska mera. Z omenjenimi svojimi knjigami je Vega zaslovel po vsi Avstriji in sploh med vsem učenim svetom. Njegove knjige so celo prevajali v različne tuje jezike.

Da so tako junaškega in tako učenega moža, kakor je bil Vega, doletele razne časti in mnogotera odlikovanja, se razume samo ob sebi. V zadoščenje mu je bilo, da se je od najnižje stopnje prostaka pospel pri vojakih do podpolkovniške časti. Njegovo hrabrost pa so poplačali še drugače. Že l. 1793., ko je bil Vega prisilil trdnjavo Fort Louis, da se je vdala, je predlagala višja vojaška oblast, naj se Vega odlikuje z viteškim križcem reda Marije Terezije. Ta predlog je bil sicer enoglasno sprejet, vendar tedaj ni dobil Vega tega najvišjega vojaškega odlikovanja, ampak šele l. 1795., ko je prišlo posebno po Vegovem prizadevanju mesto Mannheim cesarskim v roke. L. 1800. dne 22. velikega srpana pa je cesar Franc I. povzdignil Vego v baronski stan „za plačilo njegovim zaslugam, ki si jih je pridobil v dvajsetletnem vojaškem službovanju po modrosti, izvenredni hrabrosti in sploh po vzornem vedenju.“

Vegove zasluge na znanstvenem polju pa so pripoznale učene družbe s tem, da so ga imenovale za svojega člana. L. 1793. je postal dopisujoči član velikobritanske družbe znanosti v Gettingu, koncem leta 1797. pa član matematiško-fiziškega društva v Erfurtu. L. 1799. ga je izbrala za svojega člana akademija koristnih znanosti v Mogunciji, nastopno leto pa sta ga počastili kraljeva češka družba znanosti v Pragi in kraljeva pruska akademija znanosti v Berlinu s tem, da sta ga prišteli svojim članom.

Tako so častila našega Vego tuja društva. Za temi niso mogli zaostati naposled tudi njegovi ožji rojaki. Eno leto pred njegovo smrtjo, dne 26. listopada l. 1801., so ga namreč sprejeli brezplačno kranjski stanovi za sočlana.

Kot vojaka in kot učenjaka je Vego vodila edina želja, koristiti svoji domovini. Sijajno je dognal svoj namen. Pod njegovim vodstvom so naše čete izvojevale nekatero zmago. Kot pisatelj, učitelj in učenjak pa je popolnoma preosnoval avstrijsko topništvo, in Vegova zasluga je, da še danes slovi naša artilerija kot ena izmed najboljših.

Vego pa so krasile poleg njegove čudovite hrabrosti in sijajne učnosti še druge lepe lastnosti. Povsod ga je vodila nesebičnost. Častilakomnosti ni poznal: ostal je vedno skromen, dasi ga je slavil ves tedanji učeni svet in sipal predenj časti in odlikovanja. Nikdar se ni sramoval priznati, da je sin ubožnih, preprostih slovenskih staršev. Hiš, kjer so mu kot dijaku dajali hrano, se je spominjal z največjo hvaležnostjo. V posebno častnem spominu je vedno hranil svojega profesorja Maffeiija in se sam izjavil, da ima za vse, kar je dosegel, zahvaliti le njega. Da ni pozabil svoje ožje domovine, je izpričal s tem, da je poslal kranjskim stanovom po en iztisk vseh knjig, ki jih je izdal; knjigam je priložil tudi več izpričeval, ki so mu jih izročili njegovi vojaški predstojniki v priznanje velikih zaslug na bojnem

Vegova rojstna hiša.

(Fotografiral Matevž Terpin v Ljubljani.)

polju v Nemčiji. Ta izpričevala so eden glavnih virov za poznavanje Vegovega življenja.

Ni ga kmalu sinu preproste slovenske kmetice, ki bi se bil pospel do večje časti nego Vega. Da, v ubogi kmetiški hiši mu je tekla zibel. Siromašna sta bila njegova roditelja, a pametna kmeta. Zato sta dala nadarjenega sina v šolo. V preprosto leseno skrinjico mu je mati naložila najpotrebnejših stvari, da jih je ponesel s seboj v Ljubljano. To skrinjico je hvaležni sin hranil kot drag spomin na Vehovčev dom v Zagorici, kot spomin na ubožno svojo mater. Brez gmotnih sredstev je prišel Jurij trnjevo šolsko

pot. A priroda mu je naklonila izvenrednih duševnih darov in pa tudi trdno voljo, vestno porabiti te darove v svoje izobraževanje. Prirojena nadarjenost in jeklena pridnost je privedla Vehovčevega Jurija do redke učenosti in do velike slave. Dognal je visoko vojaško dostojanstvo, cesar ga je pobaronil, a ves učeni svet, domači in tuji, je častil v Vegi enega prvih veljakov na matematiškem polju.

Po pravici prišteva majhni slovenski narod Jurija barona Vego med svoje najimenitnejše veljake. Vendar pa ostane bridka resnica, da Slovenci niso častili Vegovega spomina tako kakor bi bil zaslužil. Pripoznati moramo celo, da se je tuji svet bolj zanimal za zagoriškega rojaka kakor njegovi domačini sami. Pač se je l. 1864. obhajala narodna slavnost na Vegovem rojstnem domu v Zagorici. Obesili so tedaj na Vehovčevo hišo leseno, na svetokriško cerkev pa železno deščico s kratkima napisoma. Primerneje je počastil Vego mestni odbor v Idriji, ki je letos dal postaviti Vegov doprski mramornati kip v nadprirodni velikosti nad vhodom v novo realčno poslopje. In letos se je izprožila tudi misel, vzdati na Vegov rojstni dom spominsko ploščo ter mu v Moravčah ali celo v Ljubljani postaviti dostojen spomenik. Naša želja je, da se ta misel skoro uresniči in da se tako oddolži slovenski narod slavnemu Vegi.

Mladi bralec! Ti nimaš sredstev, da bi tudi kaj žrtvoval za Vegov spomenik. Kako hočeš torej počastiti spomin tega velikega slovenskega moža? Zapomni si iz Vegovega življenja posebno eno potezo. Kar je Vega dosegel, vse to je dosegel edino le s svojo jekleno, neutrudljivo pridnostjo. Vegov zgled naj ti sveti pri vsem tvojem početju. In kadar te obide nevolja pri izpolnjevanju tvojih dolžnosti, tedaj se spomni Vege in njegove sijajne marljivosti, ki ji ni bila nobena ovira prevelika, noben trud nepremagljiv. Veliko darov si prejel od prirode. Teh darov ne smeš zakopati. Uporabljal jih z vso marljivostjo, z jekleno vztrajnostjo! Tako visoko morda ne dosepeš, kakor je dospel Vega. Rečem ti pa lahko in te zagotovim, da postaneš veljaven in zastaven mož, ako se ravnaš po Vegovem zgledu. In tudi tega te lahko zagotovim, mladi bralec, da bi našemu siromašnemu narodu prav gotovo in v kratkem času napočili dnevi jasnejše bodočnosti, ako bi imel Vega med učečo se mladino več posnemovalcev kakor jih ima danes.

Pojdi torej, mladi bralec, in stori tudi ti tako!

Idrija, o Vseh svetih 1903.

Iz čitanke grofa Ieva Nikolajeviča Tolstega.

Priobčil *Solovej*.

16. Stenice.

Nekoč ostanem v gostilnici črez noč. Preden ležem, vzamem svečo in pregledam kote po postelji in stenah. Ko zapazim, da je vse polno stenic, začnem premišljati, kako bi naredil, da bi stenice ne prišle do mene.

Imel sem s seboj postelj, ki se zloži; toda vedel sem, če bi jo postavil sredi sobe, da zlezejo stenice s sten na tla, a s tal pridejo po posteljnih nogah do mene. Zato si vzamem pri gostilničarju štiri lesene skledice, nalijem vanje vode in postavim vsako posteljno nogo v skledico z vodo. Ležem, postavim svečo na tla ter začnem opazovati, kaj napravijo stenice. Bilo jih je mnogo, ki so me že začutile. Videl sem, kako so lezle po podu, prilezle na rob sklede in nekatere padle v vodo, druge se pa zopet vračale.

„To sem vas prekanil“, si mislim, „do mene že ne pridete“ — in že hočem ugasniti luč, ko hipoma začutim, da me je nekaj ujedlo. Pogledam: stenica! — Kako je prišla do mene? Ali ne preteče niti minuta, ko najdem drugo; in začnem se ogledovati in iskati, kako so prišle do mene.

Dolgo časa nisem mogel priti do tega, ali naposled pogledam na strop in zapazim: stenica je lezla po stropu; čim je prišla ravno nad posteljo, se je spustila in padla name.

„Ne, vas pa ni mogoče prekaniti“, pomislim, oblečem kožuh in odidem na dvorišče.

17. Vonj.

Človek vidi z očmi, sliši z ušesi, vonja z nosom, okuša z jezikom in tipa s prsti. Pri nekaterem človeku oči vidijo boljše, pri drugem slabše; nekateri sliši daleč, drugi je gluhi; nekateri ima močnejši vonj in pozna stvar že od daleč, komaj zadiši, a drugi duha lahko gnila jajca, pa nič ne čuti. Nekateri po tipu izpozna vsako reč, drugi s tipom ne izpozna ničesar; ne loči gladke lesene površine od papirja. Nekateri dene komaj v usta in takoj ve, če je stvar sladka, a drugi, če použije, ne razloči, če je to grenko ali sladko.

Tako imajo tudi različne živali različne čute; a pri vseh živalih je vonj močnejši kot pri človeku.

Če hoče človek izpoznati stvar, jo ogleda, posluša, kako šumi, časih tudi poduha in okusi; ali pred vsem je človeku treba, če hoče izpoznati stvar, da jo otiplje.

Skoro vse živali pa morajo pred vsem stvar poduhati. Konj, volk, pes, krava, medved toliko časa ne izpoznajo stvari, dokler je ne poduhajo.

Kadar se konj česa boji, kiha, t. j. čisti si nos, da bi boljše duhal in se ne neha bati, dokler stvari ne ovonja.

Pes teče čestokrat za gospodarjem po sledi, a časih, ko ga zagleda, se prestraši, ga ne pozna in začne lajati ter laja tako dolgo, dokler ne izpozna po vonju, da je to, kar je bilo na videz tako strašnega, gospodar sam.

Biki vidijo, kako ubijajo govedino, slišijo, kako tulijo voli, ko se jih pobija, toda ne vedo, kaj se tu godi. Toda če se dogodi, da pride bik ali krava na mesto, kjer je živalska kri, to izpozna, komaj poduha ter začne tuliti, kopati z nogami, riti z rogmi zemljo, da ni mogoče odgnati živali s takega kraja.

Nekemu gospodarju oboli žena, zato gre gospodar sam mlest kravo. Krava je izpoznala, da ni gospodinje, je kihala ter ni dala mleka. Gospodinja reče nato možu, naj obleče njen jopič in ogrne ruto na glavo. — Krava spusti mleko.

Kadar lovski psi gonijo divjačino, ne lete nikoli po sami sledi, temveč kakih dvajset korakov na strani. Kadar hoče lovec, ki tega ne ve, spraviti psa na živalsko sled in mu pritisne smrček nanjo, pes vedno takoj odskoči proč. Njemu diši sled tako močno, da ne izpozna ničesa ter tudi ne ve, če je letela divjačina naprej ali nazaj. Zato odskoči na stran ter šele potem izpozna po duhu, od katere strani bolj diši, ter zleti za zverjadjo.

Pes dela v takem slučaju ravno to, kar delamo mi, če nam kriči kdo prav na uho: odmaknemo se ter zazločimo šele od daleč, kaj govori; ali pa če imamo kakšno stvar preblizu oči, ki jo gledamo — si jo odmaknemo in šele potem pogledamo nanjo.

Psi se poznajo med seboj in dajejo drug drugemu znamenje po vonju.

Še nežnejši vonj imajo žuželke. Čebela leti naravnost na tak cvet, kakršnega ji je treba. Gosenica leze k svojemu perju; stenica, bolha, komar ovohajo človeka na stotisoče steničnih korakov.

Če so majhni oni delci, ki odlete od dišečih stvari v naš nos, kako majhni morajo biti šele oni delci, ki padajo v organ vonja pri žuželkah!

Zapuščena.

Ako vedela za grob bi,
kjer leži sestrica mila,
ah, na njeno bi gomilo
rdečih cvetov nasadila.

A če vedela za grob bi,
kjer ležita očka, mati,
na gomili tej hotela
bi na veke vse zaspati.

C. Golar.

Pripovedka o naprstniku.

Spisala *Minka Pirčeva*.

Svoji hčerki Nadini sem pripovedovala nekoč to-le:
 Naprstnik je silno imeniten mož. Slovit vojščak je, ki nosi svetel oklep in se ne boji nobenega sovražnika. General je in zapovednik vojske desetih bratov. Ti bratje so pet parov dvojčkov. Par sta dva, petkrat dva pa deset, kar že celo naš prijatelj Peterček ve, ki šolo pozna le od zunaj. Prvi par sta palca-skrivalca, drugi par kazalca-vseznalca, tretji par sredinca-petelinca, četrti par prstanca — brez prstanov in zadnji in peti par mezinca-potepinca.

Kakor se že na svetu godi, nima naprstnik vseh svojih podložnikov enako rad. Najljubši mu je desni sredinec. Na njem vedno čepi, z njega kraljuje in ga posebno ščiti, da ga ne vbada hudobna šivanka.

Ker so se čutili drugi prsti od svojega generala-naprstnika zanemarjeni, se je vnela med njimi, med krvnimi brati grda zavist in hudo sovraštvo. Slednjič so se vsi vzdignili proti desnemu sredincu in ker sami niso mogli nič proti njemu, so se zvezali celo s svojo sovražnico šivanko, da bi ga ugonobili.

Šivanka, vitka in gizdava gospodična, je dobro vedela, da se bratje-prstje sovražijo med seboj zaradi generala-naprstnika. Komaj je čakala, da jo na pomoč pokličejo proti desnemu sredincu. Ona sama pa mu seveda ni nikakor zavidala. Ljubezni generalove, njeno sovraštvo je bilo naperjeno le proti naprstniku. Mislila si je: „Ako pomagam prstom proti njih bratu, desnemu sredincu in ga premagamo, strmoglavim oholi naprstnik.“ Tega je pa šivanka hudo sovražila. To njeno sovraštvo je pa že staro, staro — od stvarjenja sveta sem.

Eva v raju je šivala še brez naprstnika. Tudi šivanka takrat še ni bila tako gizdava gospodična kakor je danes, a bodeča je bila tudi. Ko sta Adam in Eva, zavedena od ostudne kače, jedla prepovedani sad, sta izpoznala, da nista oblečena, česar prej nista vedela, dokler sta bila brez greha. Pred grehom se je Eva le igrala s šivanjem. Če jo je šivanka pri šivanju vbodla, je zmočila Eva rano, pa je minila bolečina. Naprstnika ni tedaj nič pogrešala. Po grehu pa je imela Eva takoj dosti šivanja. Šivala je in šivala Eva, in šivanka jo je vbadała v prste. Vsi prsti so bili krvavi. Milo se zajoče, ko se spomni, da bo morala vedno trpeti take bolečine.

Ravno pred rajskim izhodom pa je rasel lep grm, na katerem je viselo vse polno svetlih, lepih naprstnikov. Ker jih je bilo vse polno po vejah, so zažvenketali, ko se je Eva mimogrede oplazila ob naprstnikov grm. „Odrtgaj me!“ se oglasi naprstnik. „Varoval te bom šivankinih vbodov.“ Eva sluša. Odrtga si z grma naprstnik in ga vzame s seboj.

Z naprstnikom na desnem sredincu je potem Eva šivala vse svoje žive dni. Šivanke se ni več bala.

In že od tega davnega časa se sovražita naprstnik in šivanka. —

Nehala sem pripovedovati. Nadina pa, ki je sedela poleg mene in me pazno poslušala, me po kratkem molku opomni, da nisem še vsega povedala. Vpraša me:

„Kako pa je pomagala šivanka prstom, da so se maščevali nad desnim sredincem?“

In povedala sem ji tudi to.

Šivanka je s pomočjo prstov toliko časa vbadala v naprstnik, da mu je prebodla celo jekleni oklep. Luknjičastega naprstnika pa nobeden ne mara. Zagnali so ga proč. Pa s tem ni bilo ni prstom ni šivanki nič pomagano. Kupili so nov naprstnik, in tudi temu je bil izvoljenec le desni sredinec. — Tako je in tako ostane vse dni, dokler bo treba naprstnikov in šivank.

Nadina sedi še poleg mene in premišlja o ravno povedani pripovedki. Potem me pa vpraša:

„Mamica, zakaj pa naprstniki danes več ne rasto na grmih kakor takrat?“

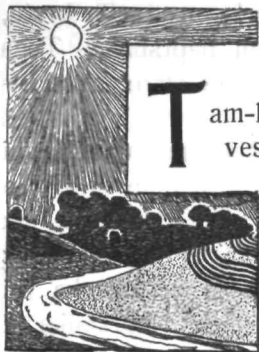
„Z grehom prvih staršev se je vse poslabšalo na zemlji; zdaj moramo celo za naprstnike šteti denarce.“

S tem sem zadovoljila njeno zvedavost in upam, da tudi vašo, ljubi bralci.

Kako je bil zajec obsojen na petindvajset.

Spisal *Fran Črnuogaj*.

Tam-le meseca velikega srpana je bilo. Natiški fižol je bil še ves zelen, in zelje je zavijalo listje v trde glave, ko smo imeli na vrtu opravila kar vsi: jaz sem obrezoval drevesa, mamica je pestovala našo Nado, Anica in Bolček sta nabirala fižol in Ivan, z rokami v žepih, jima je pomagal — gledati. Da, on najrajši pomaga gledati!

Pa zakriči Bolček: „Oj, oče, tukaj je pa zajec, zajec! Da, pravi zajec! . . .“

Takrat pa je bilo vse pokonci! Anica je stresla iz peharja ves fižol po tleh, Ivan je zakrtil z rokami pa odskočil navzad, Nada je zavekala — zajec pa je dirjal ob ograji ter iskal izhoda!

In jaz? — No, tudi jaz sem stisnil nožič v žep ter napravil takoj načrt, kako naj pride zajec do zaslužene kazni zaradi tolike predrznosti. Pa tudi res! Pri belem dnevu se mi priklati ta nesnaga na vrt, pa mi objeda najlepše zelje! To jih zasluži petindvajset! — „Ani, brž zapri vrtna vrata na enem koncu, Bolči — ti na drugem!“ zakričim.

Takoj je bilo to storjeno — in zajec je bil naš jetnik.

Ej, da bi ga videli, kako je ubiral dolge svoje zadnje pete, kako je preskakoval grede, drevesca in vse, kar mu je prišlo na pot. Nad meter visoko je poskakoval, a z vrta mu ni bilo moči, ker je ograja skoraj dva metra visoka.

In da bi videli nas, kako smo ubirali pete za njim, kako smo mu prestrezali pot, kako se podili in pehali, kako so otroci kričali in vriskali! Ivan se je kar dvakrat prekopicnil, tako je bil v ognju za zajcem. Slednjič smo ga vendar ujeli. Jaz sem bil tisti, ki sem ga zagrabil za dolga ušesa in ga izvlekel iz grmičja. — Takrat pa je zajec zavekal! Zavekal je iz vse svoje zajčje duše, zavekal prebridko in pretresljivo! — Vekal je morda prvič v svojem življenju, zakaj zajec ne veča kar tako za vsak prazen nič kot vi. Zajcu se mora prigoditi že res kaj hudega, groznega, da veča!

In to se mu je tudi prigodilo: za življenje in smrt mu je šlo!

„No, otroci, sedaj si pa le oglejte divjega zajca! Po vsem životu je sivkastorjav kakor zarjavela zelišča po polju. Zato ga je tako težko zaznati. Glejte njegove dolge zadnje noge in dolge njegove uhlje! In kako debelo in preplašeno gleda! Teh velikih oči zajec ne more nikdar zapreti, ker ima premajhne trepalnice. Izmed preklane gornje ustnice je vedno videti dolge dletaste zobe, s katerimi gloda trde reči. Repa pa zajec nima dolgega. Prav kratek je, menda zato, da ga pes ne more zanj ugrabiti.“

Tako smo si zajca ogledali od nog do glave.

„Oj, oče, zaprimo ga v hlev, da bo vedno naš“, pravi Ivan.

„Ne, oče, zakoljimo ga, pa ga nam mamica skuha“, pravi navihani Bolče.

„Da, mamica ga nam speče, saj je zajčja pečenka jako okusna“, pravi tudi Anica. — „Ne tako“, pravim jaz. „V zakonu je zapisano, da se sme zajca jesti le od 1. kimavca do zime dalje. Niti lovci ga ne smejo prej streljati in jesti. Vrhutega pa zajec ni naš, ampak lovčev. Ako si ga mi prisvojimo, je to tatvina. — Toda veste, kaj storimo? Vsak si poišči šibico, pa ga našeškajte tam pod repkom, zato ker je kradel naše zelje.“

„Da, da, našeškamo ga, našeškamo“, zakriče vsi trije pa odhite, da dobi vsak svojo šibico. Kmalu so jih imeli. — No — nato sem pa jaz zajca držal, otroci so ga pa šeškali. Vsak pet mu jih je naštel — pa prav gorkih, da si bo kujon zapomnil, kdaj nam je hodil v zelje!

Potem sem ga pa še jaz pošteno zuhljal pa mu dal — prostost.

To jo je cedil čez travnike! Tam v daljavi pa je sedel na zadnje noge, se popraskal pod repkom, pomigal z ušesi, pokazal nam — figo, pa jo mahnil dalje svojo pot.

Lahko nam je kazal fige — saj jih ni prejel niti vseh prisojenih petindvajset! Drugič mu pa niti ene ne prizanesemo! Samo pride naj, če ima še kaj poguma!

Aj, na okna . . .

Besede zložil A. Rapè.

Po narodnem napevu uglasbil A. Kosì.*)

Zmerno.

1. Aj, na okna, tja na okna dihni - la je zi - ma, ro - že
2. Rože, ro - ži - ce stu - de - ne, le cve - ti - te da - lje, kmalu
3. Ivo pa se smeje rožam, okna vam od - pi - ra, rože
4. Ko spet dahne vetrič mlačni, vi se za - sol - zite, pa cve-
5. Smeje se skoz okno Ivo, v divjo burjo gleda, zima

ritard.

je na njih pu - stila, ki jih mnogo i - ma, ki jih mnogo i - ma.
z burjo vam napravim trde, bele halje, trde bele halje!
mrzle, halje be - le z dihom ust razdira, z dihom ust raz - dira.
ticam lepšim v oknu pro - stor naredite, prostor na - re - dite!
mrzla pa razsaja, od to - gote bleda, od to - go - te bleda.

Kako globoko delajo ljudje — pod zemljo.

Ljudje, ki delajo pod zemljo, so rudarji. Po rovih se spuščajo globoko v zemljo, kjer odbijajo rudo. Ob takem delu pridejo jako globoko pod zemeljsko površje. Pred l. 1830. so smatrali globočino 100 m za največjo, kmalu pa so prišli 500 m globoko. Danes pa delajo rudarji še globlje v zemlji. Na Češkem sta dva rudniška rova, ki merita 1000 in 1119 m v globočini. Na Francoskem imajo rov, ki je 1010 m globok. V Belgiji so štiri rudniki, katerih eden meri 1200 m, drugi tudi 1200 m, tretji

1143 m in četrti 1006 m globočine. Na Angleskem poznajo rov, ki je 1024 m globok, in rov, ki meri 1059 m. Na Nemškem meri najglobokejši rov 902 m. V Avstraliji so rudniki zlata z globočino nad 1000 m. V Ameriki pa imajo rudniški rov, ki meri 1493 m.

Odkod so arabske številke ?

Človek bi mislil, da so izumili arabske številke Arabci sami. Temu pa ni tako. Arabci jih imenujejo „haruf el End“ (in-

*) Iz rokopisne zbirke, ki smo jo priporočljivo omenili že v 10. številki.

dijske številke), ker so si te številke izposodili okolo l. 900 pred Kr. od Indov, ki so si jih sestavili iz polkrogov. Arabci so jih najprej prinesli na Špansko, kjer jih je prvi rabil l. 1240. princ Alfonz, sin Ferdinanda Kastiljskega. Na Francoskem so jih začeli uporabljati l. 1256., na Grškem l. 1270., na Nemškem pa šele l. 1371.

Kača, ki je poginila od lakote.

Pariški prirodoslovni muzej je dobil l. 1899. iz Zahodne Indije kačo „Python“, ki je merila $6\frac{1}{2}$ m in tehtala 75 kg. Bila je svetle barve in jako živa. Ta vrsta kač živi v Indiji in na Malajskih otokih. Take kače znajo spretno plezati in plavati. Hranijo se s ptiči in majhnimi čveteronožci. Ko so prinesli imenovano kačo v Evropo, ni hotela zaužiti tudi najmanjše stvari. Po sili so ji vtikali jajca v gofaneč, pa jih je zopet izmetala. Končno se je zvila v svitek ter obležala nepremično v kotu svoje kletke brez vsake hrane. Poginila je šele sedaj. Izpremenila se ji je tudi barva, teža pa se je znižala na 27 kg.

Najmanjša vojska na svetu.

Vojska majhne ljudovlade San Marino v Italiji šteje v mirnem času samo 40 častnikov in vojakov. Če bi se pa morala bojevati, pomnoži lahko število svojih junakov na 950 mož.

Največje mesto na svetu.

Največje mesto na svetu je glavno mesto angleškega kraljevstva, veliki London, ki šteje šest milijonov prebivalcev. Otroki, ki bi morali obiskovati šole, je v Londonu 800.000, izostaja jih pa dnevno okrog 150.000. Za ljudskošolski pouk potroši London na leto okolo 80 milijonov kron. Redarjev, ki skrbe za red in varnost, je v Londonu 16.300. Za siromake, ki prebivajo po ubožnih hišah, izda London vsako leto približno 30 milijonov kron. Iz vodovodov iztočijo Londončani vsako leto do 3 in pol bilijonov litrov vode. To so pač ogromna števila.

Bolnica za ptiče.

V Londonu je ustanovila neka bogata gospa bolnico in vzgojevališče za ptiče. V tej bolnici je že nad 600 pernatih bolnikov, v vzgojevališču pa je nad 4000 gojencev. Za vsakega ptiča je treba plačati na teden 1 krono za stanovanje, hrano, vzgojo in zdravlila. Kakor pri bolnih ljudeh je treba tudi pri teh bolnikih večkrat operacij, ki se vrše natančno po zdravniških predpisih. Največ teh bolnikov ima zlomljene noge ali perutnice. — Slovenci seveda

nimamo nobene take ptičje bolnice. Vendar pa lahko pomagamo ubogim ptičem zlasti sedaj pozimi, da jim potresamo živeža ter jih varujemo s tem gladu in smrti.

Osemnajstletno spanje.

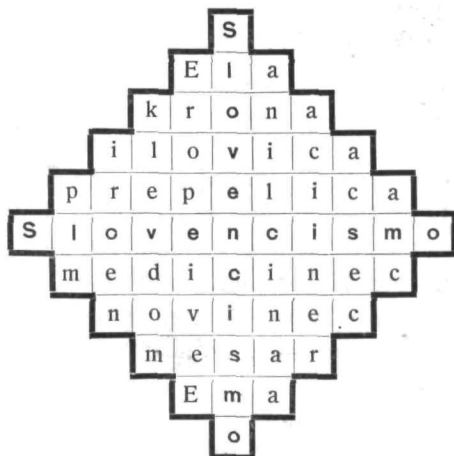
Blizu Bremna na Nemškem je v neki vasi (Gramkedorf) spala deklica Meyer celih osemnajst let. Pred kratkim pa se je hipoma zbudila, ko je bilo v zvoniku plat zvona. Deklica je popolnoma jasnega uma in se natančno spominja vsega, kar se ji je pripetilo pred osemnajstimi leti.

Papiga je pregnala tatove.

V stanovanje neke bogate pariške gospe so v njeni odsotnosti ulomili opolnoči tatovi ter že nakradli več dragocenosti. Hipoma začujejo iz sosedne sobe prav vljudne besede: „Dober dan, gospodje! Prosim, sedite!“ Tatovi seveda niso slušali prijaznemu vabilu, ampak popustili so nakradeno blago in zbežali. Drugi dan so naznanili sosedje policiji, da so vrata v stanovanje bogate gospe ulomljena. Policija je takoj prišla preiskovat. Med pregledovanjem je začel nekdo policijo iz sosedne sobe prav grdo zmirjati. Eden izmed pregledovalcev je brž skočil v sobo, meneč, da najde tam človeka. Zagledal pa je tam papigo, ki mu je tudi rekla vljudno: „Dober dan, gospodje! Prosim, sedite!“ — Sedaj je bilo policiji takoj znano, kdo je pregnal tatove.

Rešitev demanta v enajsti številki.

Slovenci smo!

To pot nismo dobili nobene rešitve.

Ob sklepu četrtega letnika.

Z današnjo številko zaključuje naš list svoj četrty letnik. Z veseljem se oziramo na pretekla štiri leta, zakaj navdaja nas prijetna zavest, da smo v tem času storili za svoj list vse, kolikor nam je bilo mogoče storiti in kolikor so nam dopuščale razmere. Ves čas, odkar urejamo in zalagamo „Zvonček“, nas je vodila želja, da bi slovenski mladini napravili list, ki jo naj bi razveseljeval in bodril, učil in vzgajal. V dosego tega namena smo žrtvovali vse, kar nam je bilo mogoče žrtvovati. Svoje koristi nismo iskali nikdar, vendar smo za vse, kar smo storili za svoj list, bogato poplačani, saj vidimo lepe uspehe svojega prizadevanja.

Z vseh strani nas zagotavljajo prijatelji in naročniki, da je „Zvonček“ najlepši in najboljši slovenski mladinski list, ki se lahko tako glede vsebine kakor glede opreme meri z mladinskimi listi drugih, tudi bogatejših narodov. Danes vemo, da je „Zvonček“ slovenski mladini živa potreba, da bi brez njega več ne mogla biti. On ji je prijatelj in učitelj, tovariš in zabavnik.

In res! Ob „Zvončku“ se je zbralo ponosno število slovenskih pisateljev in umetnikov, ki so rodoljubno in požrtvovalno napolnili štiri njegove letnike s premnogimi lepimi svojimi plodovi, ki imajo trajno vrednost.

Ko sedaj završujemo četrto „Zvončkovo“ knjigo, iskreno zahvaljamo vse dosedanje svoje prijatelje in podpornike ter jih obenem prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v bodočem letu ter da si prizadevajo, da nam nabere čim več novih prijateljev, bralcev in naročnikov. Kdor podpira naš list, ta s tem najlepše služi slovenski mladini, ki si želi lepe in dobre knjige. Slovenska mladina nima mnogo sebi primernih knjig na razpolago. Zato je pa vseh pravih Slovencev in vseh pravih Slovenk sveta dolžnost, da to, kar imamo dobrega in lepega, z vnemo širijo med mladino, da ji tako večajo duševno obzorje, ji napravljajo plemenito veselje ter ji bogate duha in vzgajajo srce. Posvetnega bogastva nimamo Slovenci, zato pa mora biti naša skrb, da se oboogatimo duševno, da nam bo mogoče napredovati in si polagoma tudi zagotoviti blaginjo. Pred vsem nam je treba krepke narodne zavesti in neomajnega rodoljubja, ki nas krepki in navdušuje pri delu za narod in domovino! — „Zvončku“ ostane naročnina tudi za bodoče leto ista. Tudi uredniške in upravniške posle bosta še nadalje opravljala dosedanji urednik in upravnik. Da nam bo mogoče prirediti zadostno število I. štev. prihodnjega letnika, prosimo vse naročnike, da se vsaj po dopisnicah zglase še ta mesec.

Uredništvo in upravništvo.

Prosinec 1903.

Štev. 1.

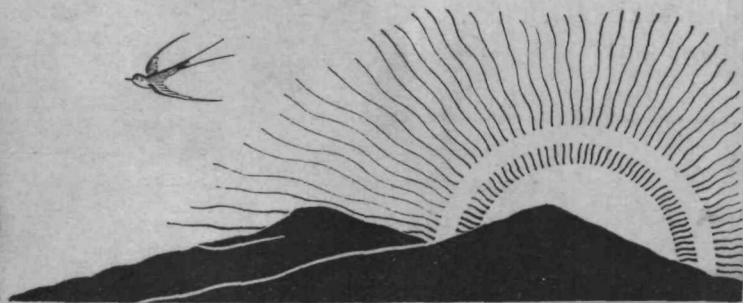
Leto IV.

ZVONČEK

List s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Razbojnik. <i>O. Zupančič</i> . Pesem	1
2. Zimska pesem. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i> . Pesem	2
3. Savi. <i>N. Pretko</i> . Pesem	2
4. Z doma. <i>E. Gangl</i> . Povest s podobo	3
5. Bajka v tihem večeru. <i>C. Slavin</i> . Bajka	7
6. Za deveto goró. <i>Igor</i> . Pesem s podobo	8
7. Sveti trije Kralji. <i>C. Slavin</i> . Pesem	8
8. Iz knjige prirode. <i>Solovej</i> . Prirodoslovni spis	9
9. Slava Bogu v višavi! Podoba v barvotisku	12
10. Za Novo leto. <i>A. Medved</i> . Pesem	14
11. Tonček. <i>A. Rapè</i> . Povest	14
12. Božična pesem. <i>Fr. Žgur</i> . Pesem	16
13. Pesem o Novem letu. <i>Fr. Žgur</i> . Pesem	17
14. Mladi ljudje. <i>S. P.</i> Pesem	17
15. Po praznikih. <i>Ž. Barbič</i> . Povest s podobo	18
16. Za sinom. <i>Vojanov</i> . Balada	21
17. Pouk in zabava. Rebus in novice	22
18. Vabilo in priporočilo	24

Listnica.

Današnje številko smo poslali na ogled mnogim šolskim vodstvom in nekaterim drugim našim prijateljem. Kdor si ne misli naročiti „Zvončka“, naj nam vrne ta list. — Z 12. številko lanskega letnika smo ustavili list vsem onim naročnikom, ki so nam dolžni naročnino še za l. 1901. Če poravnajo naročnino, jim pošljemo nemudoma tudi 12. številko, da bodo imeli cel letnik. — Tudi vse one naročnike, ki so naročnino dolžni za l. 1902, prosimo, da jo čim prej poravnajo.

Gospod **Ivan Bonač**, knjigovezec v Ljubljani, je izdelal tudi za lanski letnik lepe platnice v različnih barvah, ki jih svojim naročnikom toplo priporočamo. Stanejo samo **60 h**, po pošti **70 h**.

Svojim naročnikom in bralcem priporočamo tudi tvrdke, katerih oglase prijavlja naš list.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto **5 K**, pol leta **2 K 50 h**, četrto leta **1 K 25 h**.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Svečan 1903.

Štev. 2.

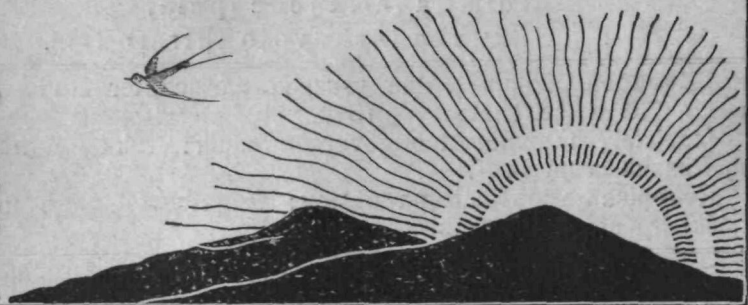
leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Škrateljček Sen. <i>A. Rapè.</i> Pesem	25
2. Rojenice. <i>Fr. Žgur.</i> Legenda	26
3. V mraku. <i>N. Pretko.</i> Pesem	26
4. Cirilka. <i>Solovej.</i> Povest s podobo	27
5. Ludoviček se je bril. <i>L. Černej.</i> Povest	32
6. Dedščina. <i>Solovej.</i> Povest	33
7. Kurent. <i>Fr. Žgur.</i> Pesem	33
8. Krivčeva izpoved. <i>A. Rapè.</i> Povest	34
9. Abecedarji in abecedarice. Podoba	36
10. Večer pri Svetnikovih. <i>I. Danič.</i> Povest	39
11. Dobro jutro! <i>Igor.</i> Pesem s podobo	42
12. Tinče — ptičji lovec. <i>Fr. Rojec.</i> Povest	44
13. Pouk in zabava. Da mi 'biti je drevo virjem	46
14. Besedna naloga in novice.	47
15. Mladi risar in slikar. Uganka. Rešitev	48

Kako slovenščino so pisali leta 1836.

Da veste, kako slovenščino so pisali prejšnje čase, priobčujemo povest, ki je bila natisnjena v knjižici „Prijétne pripovedi sa otrôke“ v Celovcu leta 1836. V tedanjem pravopisu je veljalo to-le: z = c, zh = č, f = s, fh = š, s = z in sh = ž.

Mofhna nájdena.

Vóglarjov Martinek, vbogi fantizh pod drevam fedi, sdihuje, joka in moli. Imeniten gošpod v' seleni fuknji, s' svesdój na perfih, po lovi pride ino ga poprafha: „Kaj ti je, mali, de joka' h?“ „Joj meni! sajoka Martinek; bili so moja mati bolni, ino sdaj so me ozhe v' mesto poslali apotekarja (sdravlarja) plazhat; jes fim pa dnarje s' mofhno vred po poti sgubil.“

Gošpod se s' lovzam (jagram) ki je bil s' njim na lovi, na tihim pomeni, mu po tem zhedno mófhno, rudezho shidano mófhnizo pokashe, v' kateri je nekoliko svetlih zekinov bilo, rekozh: „Alj je morde ta tvoja mófhniza?“ „O to ni, rezhe Martinek, moja je bila she zlo losna (flaba) pa ni bilo tako lepih dnarjov v' njej.“

„Tak bo pa ta le tvoja?“ rezhe lovez, in potegne oshuleno mofhnizo is shepa. „Ta pazh ta, sakrizhi od veselja Martinek; ta je ta prava!“ Lovez mu jo da; imeniten gošpod pa rezhe: „Sa to, kér fi tako bogabojézh ino pošten, tebi she to mofhnizo s' slatni spravno dam.“

Molitiv naj v' fili perjätelza bo;
Poshtenje pa bolshi, ko zhišto slató.

*

„Shtefan, drug fantej v' blishni vefi domá, flifhi to praviti. Kader je imenitni gošpod na lov špet v' hošto prišel, se „Shtefan pod eno jelo vfeđe, ino tuli, rekozh: „Oj moja mofhna! moja mofhna! sgubil fim jo, sgubil!“

Gošpod sa vrésham k' njemu pride, eno polno mofhno pokashe, ga poprafháje: Je li ta tvoja mofhna, ki fi jo sgubil?“ „Shtefan sakrizhi: Ta je, ta!“ ino s' obéma rokama sa njo fega.

Gošpodov lovez pa, ki je spravno stal, ferdito nad njim satrušhi, rekózh: „Neframni hudobez! ali se podštopišh tolkiga gošpóda olegati! Zhaj, jes ti bom drugazhi plazhal.“

Vzhénil je eno bresovko, ino ga je prav pridno nafmukal, kar je lashniv goljfir saflushil.

Goljfiya sama sebe spelá,
In vfaka lash svojo fhtrafo imá.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Sušec 1903.

Štev. 3.

Leto IV.

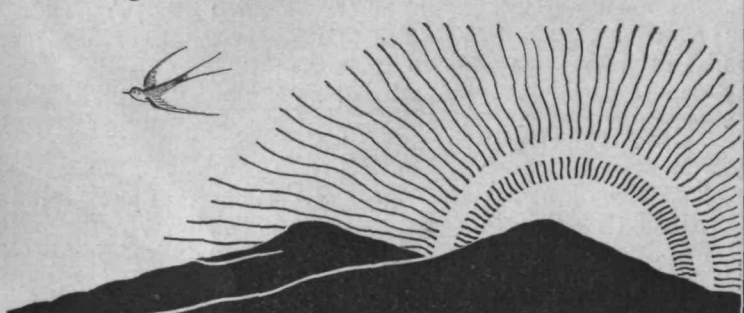
ZVONČEK

List s podobami

za slovensko mladino

Vsebina:

1. Pesem o Američanih. <i>Strninski</i> . Pesmi	49
2. Jezdec. <i>C. Logar</i> . Pesem	50
3. V izbero. <i>Fr. Žgur</i> . Pesem	50
4. Boj dveh palčkov. <i>C. Logar</i> . Pesem	50
5. Škrat. <i>I. Trošt</i> . Povest.	51
6. Iz mladih dni IV. <i>Fr. Selski</i> . Povest z dvema podobama	53
7. Kum Jarnejko. <i>O. Zupančič</i> . Pesem	56
8. V morskih globočinah. <i>L. Ogorek</i> . Poučni spis z dvema podobama	57
9. Medveduhar. <i>Solovej</i> . Pravljica	59
10. Pomladni pozdrav. <i>Bogomila</i> . Pesem	62
11. Prevara. <i>C. Logar</i> . Pravljica	64
12. Zjutraj. <i>Bogomila</i> . Pesem	65
13. Bratovska ljubezen. <i>Solovej</i> . Povest	66
14. Tinče — ptičji lovec. <i>Fr. Rojec</i> . Povest. (Konec)	66
15. Pa recite! . . . <i>C. Slavin</i> . Pesem	68
16. Pouk in zabava. Podbreška vojska. <i>M. Pajk</i> . Uglasbena pesem s podobo	69
17. Novice. Uganka. Rešitev	72

Podoba iz leta 1836.

V zadnji številki smo priobčili na tem mestu povest „Mofhna najdena“ iz leta 1836., danes pa prinašamo podobo k ravno isti povesti.

To podobo smo dali napraviti natančno po izvorniku. Naši bralci pač lahko vidijo, kakšen je razloček med podobami tedanjih in sedanjih dni.

Listnica.

V današnji številki smo nameravali priobčiti spis „Spominski in slavnostni dan“, ki opisuje zavratni napad na našega cesarja z dne 18. svečna 1853. l. in petindvajsetletnico papeževanja Leona XIII. Ker pa nismo prejeli pravočasno naročenih slik, smo morali spis odložiti do prihodnjšč.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Mali traven 1903.

Štev. 4.

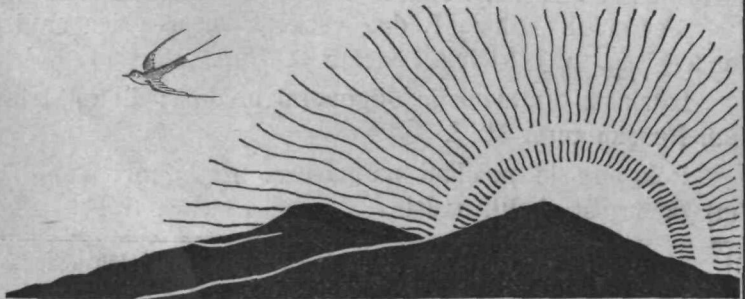
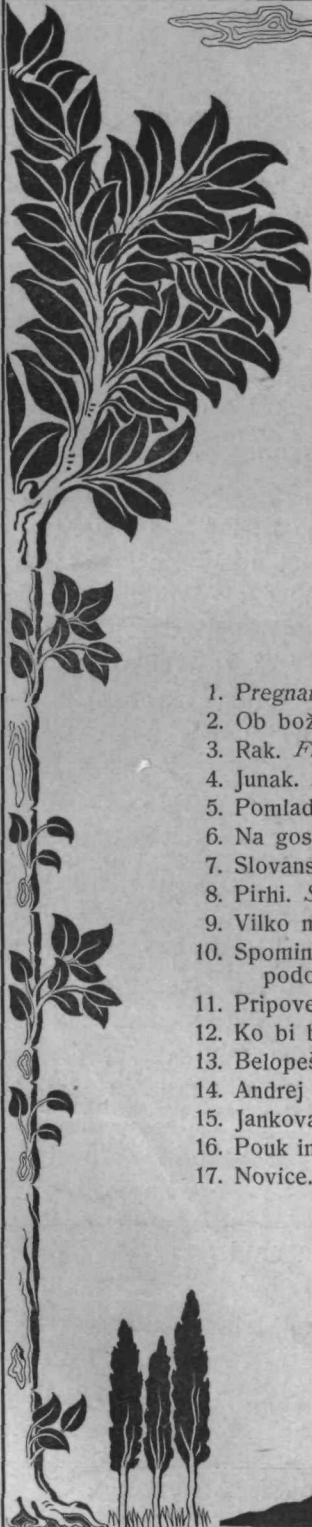
leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Pregnanec. <i>Fr. Žgur.</i> Romanca	73
2. Ob božjem grobu. <i>Ivan Stukelj.</i> Povest	74
3. Rak. <i>Fr. Lovšin.</i> Pesem	76
4. Junak. <i>E. Gangl.</i> Romanca s podobo	77
5. Pomladanski večer. <i>Samko Cvetkov.</i> Povest	79
6. Na gostiji. <i>C. Logar.</i> Pesem	80
7. Slovanske pravljice. <i>Nik. Vrhov.</i> Pravljica	81
8. Pirhi. <i>Samko Cvetkov.</i> Pesem	83
9. Vilko ministrant. <i>F. Palnák.</i> Povest	84
10. Spominski in slavnostni dan. <i>L. Ogorek.</i> Opis s tremi podobami	86
11. Pripovedka o Atilovem grobu. <i>M. P.</i> Pripovedka	88
12. Ko bi bilo res . . . <i>Fr. Žgur.</i> Pesem	90
13. Belopeški jezeri. <i>Narjan Pretko.</i> Pesem	90
14. Andrej Žumer. <i>Lad. Ogorek.</i> Životopis s podobo	91
15. Jankova ljubljenska. <i>Strninski.</i> Povest	92
16. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. <i>Fr. Rojce</i>	95
17. Novice. Rešitev	96

Mlinar in povodnji mož.

Narodna pripovedka.

Živel je v neki vasi mlinar, ki je imel vsako noč povodnjega moža v svojem mlinu za gosta. Rad bi se ga bil iznebil, zakaj napravljaj mu je mnogo nerodnosti in neprilik. Toda mlinar je započel, kar je mogel in znal, pregnati povodnjega moža pa ni mogel. Vsako noč si je skuhal na peči veliko množico jedi in je s svojim početjem pregnal one, ki so hodili tret laneno olje.

Nekega dne pa pride medvedar z velikim medvedom v vas, stoječo kraj mlina. Nihče iz vasi ga noče prenočiti. Medvedar pride v mlin in vpraša mlinarja, če da strehe njemu in medvedu. Mlinar mu odgovori: „O, lahko, lahko ostaneta, ali medveda bomo pa privezali v mlinu.“

Tako so storili.

Na noč pride povodnji mož in si kuha ribe. Medved je ribe zavohal, se mu približa, potakne svojo šapo v kotel in si vzame iz njega ribo. Povodnji mož hudo udari medveda po šapi. Ali medved se ne zmeni za udarec in črez nekaj časa seže po drugi ribi. Povodnji mož ga zopet udari. Zdaj se medved razjezi, skoči nanj in ga do dobra opraska in premikasti. Povodnji mož zbeži in skoči skozi vrata. Drugo jutro odide medvedar z medvedom; povodnji mož pride takoj k mlinarju in pravi: „Kje ste dobili tako veliko mačko?“ „O“, odgovori mlinar, „kupil sem jo; ponoči je vrgla devet mladičev.“ „Tako,“ pravi povodnji mož, „pa ne ostanem več tu!“ Od tistega časa ga ni bilo več v mlin.

Zapisal F. Š.

Zvon v Blejskem jezeru.

Narodna pripovedka.

Blejsko jezero je na nekaterih mestih jako globoko. V njem, pravijo, leži zvon z otoka, ki je sredi jezera. Zvon ima neizrečeno lep glas. Nekoč bi se bilo skoro posrečilo neki ženi, da bi ga bila spravila na dan. Lovila je namreč ribe v jezeru. Ko hoče dvigniti mrežo, je bila tako težka, da jo je komaj zmagala. Ker je imela veliko opravila z njo, se je zjezila in zaklicala: „Preteta reč“. V trenutku je bila mreža lažja. Globoko doli na dnu pa je čudovito zapelo. Zato so vedeli ljudje, katerim je vse to pripovedovala, da je imela žena v svoji mreži utopljeni zvon.

Zapisal F. Š.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto **5 K**, pol leta **2 K 50 h**, četrť leta **1 K 25 h**.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Veliki traven 1903.

Štev. 5.

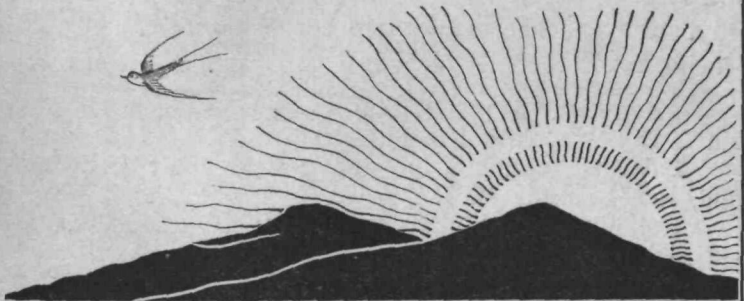
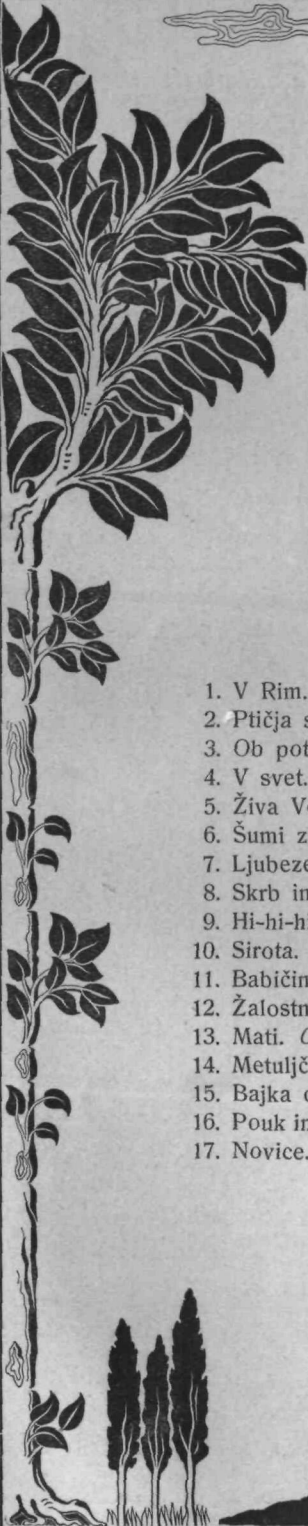
leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. V Rim. <i>E. Gangl.</i> Pesem	97
2. Ptičja svatba. <i>C. Logar.</i> Pesem	98
3. Ob potočku. <i>Cvetko Slavin.</i> Pesem	98
4. V svet. <i>F. Paludk.</i> Povest	99
5. Živa Velika noč. <i>Ivo Trošt.</i> Povest s podobo	101
6. Šumi zeleni gaj . . . <i>Bogomila</i> Pesem	103
7. Ljubezen. <i>Leon Poljak.</i> Pesem s podobo	104
8. Skrb in Smrt. <i>Juraj Pangrac.</i> Igrokaz	105
9. Hi-hi-hi! <i>Cvetko Slavin.</i> Pesem	112
10. Sirota. <i>C. Logar.</i> Pesem	112
11. Babičine pravljice. <i>Nik. Vrhov.</i> Povest s podobo	113
12. Žalostna pesem. <i>Roman Romanov.</i> Pesem s podobo	115
13. Mati. <i>C. Logar.</i> Pripovedka	116
14. Metuljčki. <i>Strninski.</i> Pesem	117
15. Bajka o krilatih. <i>Strninski.</i> Pesem	117
16. Pouk in zabava. Po tratah. <i>Fr. Papler.</i> Uglasbena pesem	118
17. Novice. Računska igrača. <i>Ž. R. Rešitev</i>	120

Cigan in kmet.

Ruska narodna pripovedka.

Cigan je razpel šotor kraj jezera; leži na bregu cele tri dneve in gleda v vodo, kako plavajo po jezeru ribe. Plavajo in plavajo, a ciganu ne priplavajo v usta. Glej, pride kmet, da z voli orje zemljo; zakuri ogenj in začne kuhati kašico.

Evo cigana, ki se je zamislil, kako bi se najedel iz kmetovega kotla. Gre k njemu: „Zdravo, boter!“

„Da si mi zdrav, cigan!“ — „A, moj boter, meni se je že jako prignusila postna jed.“ — „Kako to?“ — „Vedno imam le ribe pred očmi; jedel bi, a ne morem. A ti, boter, kaj ješ?“ — „Slanino!“ — „Dajva si jo bratski razdeliti! Ti daj meni slaninice, a jaz ti ponudim ribo.“

Kmet mu odreže kos slanine. „Hvala ti, boter! Ali k slanini diši tudi kruh.“ Kmet mu odreže kruha. — „Daj mi še malo pšena!“ — Kmet mu da pšena. — „Hvala ti, dobri mož! Pridi k meni po rib; ti si mi dal, kar sem hotel, a jaz te odvedem, kjer imam ribe, pa jih smeš vzeti, kolikor jih hočeš.“

Pride cigan v svoj šotor, si skuha kašice in jo poje s slastjo. Leže kraj jezera in gleda ribe.

Kmet pošlje svoje dete k ciganu po rib. — „Da si zdrav, cigan! Očka me je poslal po rib.“ — „A zakaj ni, ljubček moj, tvôj očka prišel sam? Evo, zdaj ne vem, kaj bi storil? Če ti jih dam mnogo, ne boš mogel nesti, a če jih dam malo, se zamerim očki; bolje bo, da pride sam ponje.“

Deček teče h kmetu in mu vse pove. Kmet vpreže konja in se odpelje k ciganu. — „Zdravo, boter, zdravo! Po kaj si prišel?“ — „Glej, po ribe sem prišel!“ — „No, tu imaš žlico, idiva, najprej bova posrkala ribjo juho.“ — Privede ga k jezeru in mu reče: „Sedi, boter! Kadar posrkaš to čorbo, takoj odnesi, ako te je volja, vse ribe.“

Kmet je ozmerjal cigana in se praznih rok vrnil domov.

Priobčil C. Logar.

Oskrunjena cerkev.

Narodna pravljica.

V soboto zvečer je gnal pastir, ki pase svinje, s paše v Zdensko vas domov. Hipoma se vsuje ploha in nastane strašna nevihta. V tem hipu pa je bil pastir s svojo čredo že pri vasi. V strahu zažene svinje v cerkev, ki je bila slučajno odprta. Ko se zjasni in dež poneha, zapusti čreda svinj cerkev. Od tistega dne ne ostane stolp zdenske cerkve nikdar cel. Kolikorkrat ga popravijo, takoj se oluši omet in izpada kamenje iz njega. Zapisal I. Š.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Rženi cvet 1903.

Štev. 6.

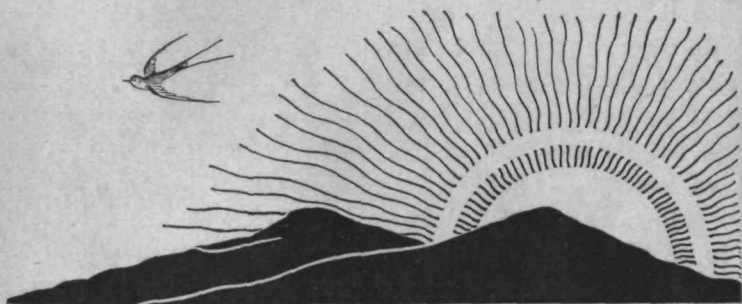
Leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Pesmi Frana Žgurja	121
2. Mladi Slovenci. <i>Fr. Selski</i> . Pesem	122
3. Vojska. <i>F. Palnák</i> . Povest	123
4. Niko — ribič. <i>Ivo Trošt</i> . Povest s podobo	125
5. Jasni dnevi. <i>F. Palnák</i> . Povest	127
6. Kako je ugnal Srebot hudobne vaške otroke v kozji rog? <i>M. Pintarjev</i> . Povest	129
7. Dedkova pesem. <i>Josip Bekš</i> . Pesem	135
8. Nevihta. <i>Kramarjev</i> . Poučni spis s podobo	136
9. Kam pa danes? <i>Fr. Rojec</i> . Povest s podobo	138
10. Mamici za god. <i>Simon Palček</i> . Pesem s podobo	141
11. Da bi ne bilo rosice! <i>Borisov</i> . Pesem	141
12. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. <i>Solovej</i>	142
13. Šumi zeleni gaj . . . <i>Ferd. Juvánc</i> . Uglasbena pesem	143
14. Novice. Rešitev	144

Iz 27. knjige „Knjižnica za mladino“.

Dobrota in hvaležnost.

Povest. Pisal Ivo Trošt.

I.

Milan Dolinar se je učil na Dunaju zdravilstva. Z doma je dobival vedno dovolj podpore, da mu ni bilo treba poznati bede. Tudi se ni ukvarjal s poukom gosposkih otrok po hišah. Imel je izvrstno postlano za vsakdanje potrebe. Ko je videl sestradanega tovariša in rojaka, ki se je z njim trudil, da si čim prej pridobi kolikor mogoče več in izvrstnejših naukov, ki bo pomagal z njimi trpečemu človeštvu, ga je povabil s seboj na stanovanje ali pa v najbližjo gostilnico, kjer sta med prijateljskim pogovorom potolažila notranjo stisko in praznoto ubožnega rojaka. Ker ga niso trle skrbi za vsakdanji kruh, se je Milan Dolinar učil prav pridno, redno dopisoval domov in z izvrstnimi izpričevali kazal svojo hvaležnost za obile dobrote z doma: Milan Dolinar je bil dijak, je bil mladenič, kakršnih je malo.

Že tretje leto se je na Dunaju srčno veselil velikih počitnic, ko ga železni konj popelje domov med drage znance. Neko jutro ga zgodaj prebudi silen šum z ulice. Vstane, se za silo obleče, odpre okno in zagleda dolgo vrsto delavcev, ki so se jeznih obrazov in s stisnjenimi pestmi pomikali proti bližnji tvornici papirja. Bleda, upadla lica, borna obleka, udrte oči in suhe, žilave roke so glasneje pričale nego vsi grozilni vzkliki, da se tem delavcem ne godi najbolje. Marsikdo jim je pritrdil na tihem v svojem srcu, da zahtevajo po vsi pravici, naj se jim zviša plačilo. Prav srčno — kakor marsikateri delavce srečujoči meščan na ulici — jim je privoščil boljšo srečo tudi Milan, ko je, na oknu sloneč, gledal dolgo vrsto samih delavskih čepic, delavskih pesti.

„Torej so vendar pustili delo in zahtevajo s silo boljšega plačila. Hm!“

Bilo pa je še nekaj drugega, kar ni ugajalo Milanu v dolgih delavskih vrstah.

Videl je namreč med premikajočo se množico nekaj sumljivih ljudi, ki gotovo niso bili delavci. To je kazala njihova gosposka polt in hoja. Ti so neprenehoma hujskali delavce, da so vpili na ves glas in s krikom izkušali dokazati zahtevano pravico; zaradi njihovega navodila so tudi grozili svojim gospodarjem in pretili, da uveljavijo svoje zahteve za povišano plačo — tudi s silo, da podro tvornico, razbijejo vse po mestu, ustavijo delo še drugod, ker se ne boje ne pušk, ne bodal, ne topov — niti smrti. Tako navdušenje se je širilo v prednjih vrstah. Zadaž so se pa pomikale še njih žene z otroki — vsi sestradani, suhi, uveli — sama kost in koža, ki jim smrt gleda iz oči.

Milanu se je oko nekoliko pomudilo na teh žalostnih človeških stvareh, ki je že njih postava kakor v posmeh samemu Stvarniku tako glasno vpila na pomoč zoper človeško trdosrčnost. Pozimi morajo po kletah ali visoko gori

(Nadaljevanje na tretji strani.)

pod strehami prezebati, a poleti se pariti in kuhati, kakor se ne nobena žival, a vse svoje življenje morajo stradati, ker njihov zaslužek ni nikdar tolik, da bi mogli živeti človeškemu vsaj podobno življenje. Potem je pa Milan zopet pogledal še živahno med množico se kretajoče hujskače, ki so te trpine tirali z navdušenjem naprej — za boljšo srečo.

Ti mu niso ugajali.

Nad množico se je visoko dvigal cestni prah in zakril celo medle žarke božjega solnca, ki je komaj prvič pokukalo izza mestne megle. Najbrž da tudi solncu niso ugajali ti hujskači.

Milanu ni bilo neznano, kaj nameravajo delavci, ki jih je sleherni dan srečaval na ulici; zato mu ni bilo neznano, da so brezvestne pijavke, ki žive o žuljih samih delavskih rok. Od pičlega zaslužka jim morajo delavci skladati teden za tednom večje vsote, da jih ti ljudje potem družijo in vodijo najčeseč — v pogubo.

Ko se je zopet pokazala nad mestom solnčna krogla, se je mladeniču zazdelo, da se zopet obeta vroč dan, in kakor muha ga je podražila čudna misel: Ali je mogoče poboljšati katerega teh voditeljev? — Samemu sebi se je moral nasmehniti, da se sploh rodi pod njegovimi črnimi, gosposkiimi kodri tako nespametna misel. Nezadovoljno se ozre na solnce, ki se je pa zaradi megle in prahu danes zmenilo prav bore malo za Milana, za mesto in za ves ostali svet. Mladenič je zamrmral glasno, ko se je obrnil v sobo in mu je zopet kakor sitna muha od nekod šinila misel: Kako hvaležen bi bil tak-le zapeljanec, ko bi se zopet vrnil na pravem poti med človeško družbo, kjer sme vsakdc misliti, kar hoče, in govoriti, kar misli, ne pa kakor v ti drhali, kjer mu misli in besede narekajo drugi, ki spravljajo od tega — gotov dobiček.

„Pa kaj meni to mari?“

Ko se je oblekel in opravil po navadi, se je vrnil k oknu. Poslednje vrste bosopetih otrok in jadikujočih žensk so se tedaj že vlekle za odišlo glavno trumo: „Oh, kaj bo, kaj bo?“ — „Mamica, kruha!“ — „Sodnji dan bo!“ — „Mama, noga me boli.“ — „Sam pekel je odprl svoje žrelo.“ —

„Knjižnica za mladino“ izhaja vsake tri mesece v jako obsežnih snopičih. Vseletna naročnina samo **3 K 20 h**. Naročila prejema „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici, Gosposka ulica.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto **5 K**, pol leta **2 K 50 h**, četrt leta **1 K 25 h**.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo štev. 2

priporoča po najnižji ceni

===== svojo veliko in bogato zalogo =====

klobukov, čepic, slamnikov

i. t. d.

Najstarejša in največja trgovina
z izgotovljenimi oblekami.

Priporoča svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode in dečke, gospe in deklice po najnižjih cenah. — Predmeti, ki jih nimava v zalogi, se izdelujejo po meri točno in ceno na Dunaju.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9.

Mat. Gerberjeva

(Josip C. Gerberjeva vdova)

knjigoveznica in c. kr. zaloga
šolskih knjig.

Največja zaloga molitvenikov.

Ljubljana, Kongresni trg št. 4.

Jv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice

nasproti c. kr. glavni pošti

priporoča svojo veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šolskih potrebščin, zvezkov in zapisnikov, priznано izbornih svinčnikov „Družbe sv. Cirila in Metoda“ Hartmuthovega fabrikata.

Velika knjigoveznica.

Vedno so v zalogi te-le krasne platnice:

Zvonček	à	—	K 60 h, p. pošt.	—	K 70 h
Ljublj. Zvon	„ 1	„ 40	„ „	„ 1	„ 50
Dom in Svet	„ 1	„ 40	„ „	„ 1	„ 60
Jurčičevi sp.	„ —	„ 60	„ „	„ —	„ 70
Knezova knj.	„ —	„ 40	„ „	„ —	„ 50
Wolf-Pleteršnikov slovar	à 2 K	—	h, po pošti		
		2 K	20 h.		

„Goriška tiskarna“

A. Gabršček

v Gorici, Gosposka ulica št. 11

priporoča:

„Knjižnico za mladino“. Doslej je izšlo 28 knjig. Izhajajo 4 knjige na leto. Naročnina 3 K 20 h.

„Slovansko knjižnico“. Izšlo je 117 snopičev. Izhaja mesečno. Naročnina 3 K 60 h na leto.

„Salonsko knjižnico“. Izšle 4 knjige.

„Svetovno knjižnico“. Izšle 3 knjige.

„Venec slov. povestij“. Izšlo 7 knjig.

Dalje ima v zalogi še razne druge knjige.

Zahtevajte cenik!

V l. 1903. razprodaja staro zalogo s popustom 10—33 1/2 %.

Karel Till

akcidenčna tiskarnica in trgovina s papirjem

v Ljubljani, Kongresni trg

priporoča v nakupovanje šolske potrebščine, papirnate izdelke in tiskovine, kakor razglednice, papir za dopisovanje, knjige s slikami, spise za mladino, albume za razglednice, poezije in poštne znamke, molitvenike in zapisnike, kopirne in poslovne knjige, koledarje in podložke, dalje vizitnice in pismene glave, kuverte, račune, etikete itd.

===== Vse to izgotavlja urno in ceno. =====

Najnovije blago!

Najnovije blago!

Mali srpan 1903.

Štev. 7.

leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Pesmi Borisova	145
2. Voščilo. <i>Anton Medved</i> . Pesem	146
3. Peter in Marko. <i>Rajko Levin</i> . Povest	147
4. Stara mamica pripoveduje. Podoba v barvotisku	149
5. Pedenj - človek in laket-brada, kako sta se metala. <i>Fr. Levstik</i> . Pesem s podobo	152
6. Kosov Tine. <i>M. Pintarjev</i> . Povest s podobo	153
7. Dva zaslužna moža. <i>Lad. Ogorek</i> . Spominski spis z dvema podobama	161
8. Iz mladih dni. <i>Samko Cvetkov</i> . Povest	162
9. Na polju. <i>Strninski</i> . Pesem	163
10. Naše Pavle cvetični vrt. <i>Andrej Rapè</i> . Povest z bar- vastim okrasom	164
11. Romanca o sv. Ambrožu. <i>Samko Cvetkov</i> . Pesem	165
12. Pouk in zabava. Nezgoda Mihca Nerode. <i>Simon Palček</i> . Pravljica s tremi podobami	166
13. Novice. Besedna naloga. Rešitev in rešilci	168

Iz XI. zvezka „Zabavne knjižnice za slovensko mladino“.

V čolnu.

Po resnični dogodbi. Spisal *Kompoljski*.

Ivan in Tonček sta bila prvo leto v Ljubljani. Imela sta oba revne stariše; a ker sta bila pridna in nista imela slabe glave, dali so ju stariši vendar v Ljubljano. Zaupali so v božjo in dobrih ljudi pomoč. In niso se zmotili; zakaj sedaj sta že oba dobro preskrbljena. Dasi sta se sprva gledala nekako po strani, sta se vendar kmalu sprijaznila ter postala dobra prijatelja.

Stanovala sta oba pri eni gospodinji. Hodila sta skupaj v šolo in iz šole. Tudi po mestu in po izprehodih sta hodila vedno drug z drugim. Kjer si videl enega, je bil gotovo zraven tudi drugi.

Gospodinja, pri kateri sta stanovala, je imela stanovanje v Krojaški ulici. To je ozka, a kratka ulica, po kateri se pride iz Mestnega — glavnega — trga k Ljubljani. To ulico poznajo zelo dobro posebno dekletke iz tega dela mesta. Zakaj po njej hodijo k Ljubljani pravi navadnega perila ali pa umivati kake posode. Zato je ob koncu te ulice pripet na dolgi verigi precij velik čoln. V tem čolnu se ne vozi nihče, ampak je ondi pripet zato, da v njem stojijo ženske, kadar perejo ali umivajo posodo v Ljubljani. Otrokom je ostro prepovedano, hoditi vanj; zakaj lahko bi se kateri nagnil ter padel v Ljubljano.

Ivan in Tonček sta večkrat ogledovala ta čoln. Posebno se ga sprva ni mogel nagledati Tonček, ker še nikdar ni videl čolna. Ko sta ga zagledala prvič, vpraša Tonček svojega prijatelja:

„Ali si se že kdaj vozil v čolnu?“

„O, kolikokrat že!“

„Kje?“

„Doma na Savi.“

„Sava mora pač biti večja kakor Ljubljana, ker smo se učili v šoli, da je največja reka na Kranjskem. Pa se nisi bal, da bi ne utonil v tako veliki reki?“

„Kaj bi se bal! Saj smo imeli večji čoln kakor je ta in še oče so bili z nami, kadar smo se vozili.“

„Pa če bi se bil čoln prevrnil?“

„Saj se ne prevrne tako rad, posebno če je velik in je voda mirna.“

„Ah, to mora biti prijetno, voziti se v čolnu, ki teče tako mirno in tiho, da se nič ne sliši! Pa tudi ne trese se menda, kakor na vozu. Jaz moram iti enkrat v ta-le čoln, da se vsaj malo zazibljem, če drugega ne!“

„Ali ne veš, kaj je rekla gospodinja? V ta čoln je otrokom prepovedano hoditi in če bi te videl stražnik, te odvede in zapre.“

(Nadaljevanje na tretji strani ovitka.)

„Saj res. Pozabil sem že na to“.

A Tonček le ni mogel pozabiti tega čolna. Vedno in vedno je premišljeval, kako bi mogel priti enkrat vanj. Ali kako bi storil, da bi ga nikdo ne videl, posebno pa ne stražnik. Samo takrat je bil jezen na stražnike, češ, čemu jih je treba toliko. Za vsakim voglom stoji eden. — Ta čoln pa se tudi vidi od vseh strani: od Zvezde, od Frančiškanske cerkve in od Jurčičevega trga! Kaj pa, ko bi Ivan pazil na obrežju. On sam bi šel hitro v čoln in če bi se bližal kak stražnik, bi Ivan zažvižgal ali ga poklical, ali pa vsaj malo pokašljaj. In potem bi se hitro skrila v kako vežo. Da bi se vsaj malo pogugal v njem, pa bi bil srečen. Tako si je mislil Tonček.

Ali kdaj bi to storil? Podnevi hodijo vedno tod ljudje in čoln tudi ni skoro nikdar prazen. Vedno je v njem kaka ženska, ki pere. Zvečer pa tudi ni prav varno. Lahko bi stopil mimo čolna v vodo in utonil. Sicer pa ga tudi gospodinja zvečer ne pusti nikamor. Pred mrakom morata biti že vselej doma, če gresta kam z Ivanom. — Kaj pa zjutraj? Zjutraj ju vselej zbudi gospodinja, da gresta k šesti maši v Šenklašč. Takrat bi bilo mogoče. Zjutraj ni toliko ljudi na ulici, ženske ne perejo tako zgodaj, in kar je glavno: zjutraj ni toliko stražnikov kakor podnevi. Pri Frančiškanskem mostu stoji eden, pa saj ga ta menda ne bo videl takoj. Sicer pa bode Ivan za vsak slučaj na straži.

Tonček je premišljal več dni, predno si je skoval ta načrt. Ivanu ni hotel ničesar povedati o tem. Samo do tega ga je pripravil, da sta hodila zjutraj k maši v Šenklašč za vodo — torej ob Ljubljani, ne pa čez Mestni trg kakor preje. Sicer je ta pot malo daljša, pa to nič ne dá.

Vsako jutro je Tonček dobro pazil, če je že kdo v čolnu in kje stoji kak stražnik. Kmalu se je prepričal, da je vse tako, kakor si je on mislil. Čoln je bil vsako jutro prazen, ljudi je bilo malo; le kak delavec je prišel ob Ljubljani ali pa kaka ženica, ki je hitela v cerkev. Stražnik je res stal, a samo pri Frančiškanskem mostu.

Nekega jutra gresta zopet z Ivanom v cerkev kakor po navadi. Prejšnje dni je deževalo, to jutro je bilo zopet lepo jasno. Ljubljana je bila vsled deževja narastla.

„Zabavno knjižnico za slovensko mladino“ urejuje in izdaja Anton Kosi, učitelj v Središču. Doslej je izšlo že XI. zvezkov. Cena vsakemu zvezku je samo 30 h. Svojim čitateljem jo toplo priporočamo!

* „Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo šte. 2

priporoča po najnižji ceni

— svojo veliko in bogato zalogo —

klobukov, čepic, slamnikov

i. t. d.

**Najstarejša in največja trgovina
z izgotovljenimi oblekami.**

Priporoča svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za **gospode** in **dečke, gospe** in **deklince** po najnižjih cenah. — Predmeti, ki jih nimava v zalogi, se izdelujejo po meri točno in ceno na Dunaju.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9.

Mat. Gerberjeva

(Josip C. Gerberjeva vdova)

knjigoveznica in c. kr. zaloga
šolskih knjig.

Največja zaloga molitvenikov.

Ljubljana, Kongresni trg št. 4.

Jv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice

nasproti c. kr. glavni pošti

priporoča svojo veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šolskih potrebščin, zvezkov in zapisnikov, priznано izbornih svinčnikov „Družbe sv. Cirila in Metoda“ Hartmuthovega fabrikata.

Velika knjigoveznica.

Vedno so v zalogi te-le krasne platnice:

Zvonček	à	—	K 60 h, p. poš.	—	K 70 h
Ljublj. Zvon	„ 1	„ 40	„ „	„ 1	„ 50
Dom in Svet	„ 1	„ 40	„ „	„ 1	„ 60
Jurčičevi sp.	„ —	„ 60	„ „	„ —	„ 70
Knezova knj.	„ —	„ 40	„ „	„ —	„ 50
Wolf-Pletersnikov slovar	à 2 K	—	h, po pošti		
			2 K	20 h.	

„Goriška tiskarna“

A. Gabršček

v Gorici, Gosposka ulica št. 11

priporoča:

„Knjižnico za mladino“. Doslej je izšlo 28 knjig. Izhajajo 4 knjige na leto. Naročnina 3 K 20 h.

„Slovansko knjižnico“. Izšlo je 117 snopičev. Izhaja mesečno. Naročnina 3 K 60 h na leto.

„Salonsko knjižnico“. Izšle 4 knjige.

„Svetovno knjižnico“. Izšle 3 knjige.

„Venec slov. povestij“. Izšlo 7 knjig.

Dalje ima v zalogi še razne druge knjige.

Zahtevajte cenik!

V l. 1903. razprodaja staro zalogo s popustom 10—33¹/₂ %.

Karel Till

akcidenčna tiskarnica in trgovina s papirjem

v Ljubljani, Kongresni trg

priporoča v nakupovanje šolske potrebšchine, papirnate izdelke in tiskovine, kakor razglednice, papir za dopisovanje, knjige s slikami, spise za mladino, albume za razglednice, poezije in poštne znamke, molitvenike in zapisnike, kopirne in poslovne knjige, koledarje in podložke, dalje vizitnice in pismene glave, kuverte, račune, etikete itd.

— Vse to izgotavlja urno in ceno. —

Najnovjše blago!

Najnovjše blago!

Veliki srpan 1903.

Štev. 8.

Leto IV.

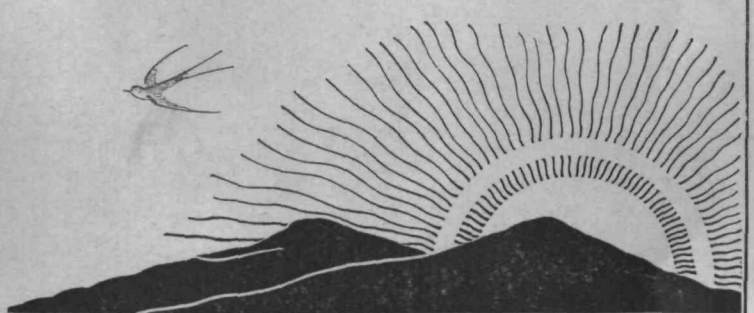
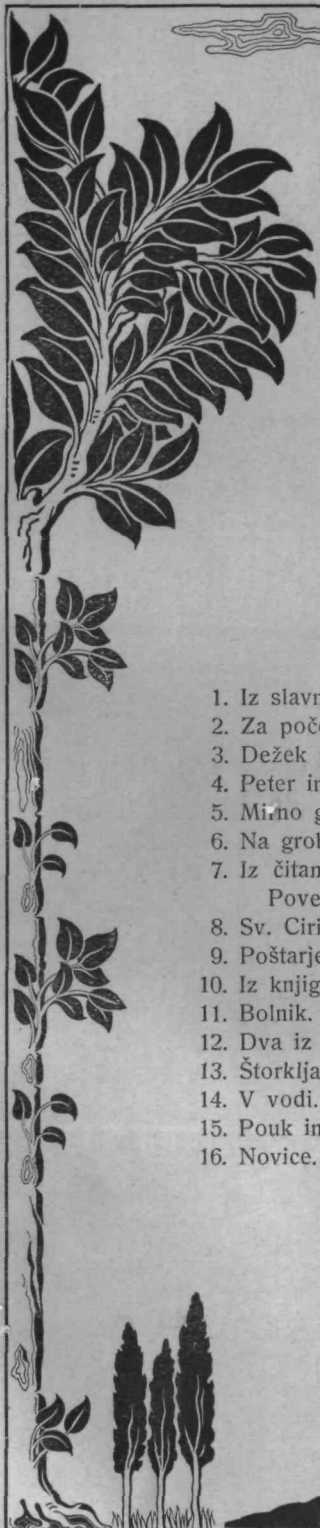
ZVONČEK

list s podobami

za slovensko mladino

Vsebina:

1. Iz slavnih dni. *Fran Žgur*. Romanca 169
2. Za počen groš. *Cvetko Slavin*. Pesem 170
3. Dežek pada . . . *Strninski*. Pesem 170
4. Peter in Marko. *Rajko Levin*. Povest. (Konec). 171
5. Mi.no gledajo oči . . . *Leon Poljak*. Pesem s podobo 175
6. Na grobu sestrice. *Cvetko Slavin*. Pesem 175
7. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. *Solovej*.
Povesti 176
8. Sv. Ciril in Metod. *Lad. Ogorek*. Zgodovinski spis 177
9. Poštarjev Milko. *Kompoljski*. Povest s podobo 179
10. Iz knjige prirode. *Solovej*. Prirodoslovni spis 183
11. Bolnik. *Leon Poljak*. Pesem s podobo 186
12. Dva iz torbe. *C. Logar*. Pravljica 187
13. Štorklja. *Fran Žgur*. Pesem 189
14. V vodi. *Simon Palček*. Pesem s podobo 189
15. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. *Solovej*. 190
16. Novice. Rešitev besedne naloge 192

Listnica uredništva.

Ta mesec je pošiljati vse uredniške stvari na naslov: **Engelbert Gangl v Metliki** (Dolenjsko.) — Svoje sotrudnike prosimo oproščenja, če ne pridejo njih spisi takoj v list. Radi bi vsem ustregli, a največkrat je kriv tudi prostor, da grešimo na potrpežljivost svojih vrlih sotrudnikov.

Listnica upravnništva.

Ker je poteklo prvo polletje in s tem tudi naročnina nekaternikov, jih prosimo, da jo pravočasno obnovijo. Prav mnogo naročnikov nam je dolžnih naročnino še **za prejšnja leta**. Prosimo jih, naj store svojo dolžnost čim prej. Novim naročnikom so še vedno na razpolago vse številke letošnjega letnika.

Svojim čitateljem priporočamo „**Železniški in poštni vozni red slovenskih pokrajin**“, ki ga je izdal in založil Jernej **Bahovec**, trgovec v Ljubljani, Sv. Petra cesta. Lično opremljena knjižica stane samo **20 h** (po pošti **25 h**).

„**Zvonček**“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto **5 K**, pol leta **2 K 50 h**, četrto leta **1 K 25 h**.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Kimavec 1903.

Štev. 9.

leto IV.

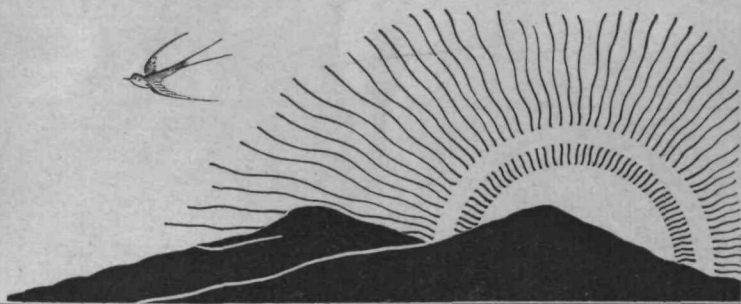
ZVONČEK

list s podobami

za slovensko mladino

Vsebina:

1. Slovenska zemlja. *E. Gangl.* Pesem 193
2. Zakaj je šel Tonček na božji pot. *Radoš.* Povest 194
3. Jan Lego. *Lad. Ogorek.* Življenjepis s podobo 198
4. Fanči igra klavir. *Cvetko Slavin.* Pesem 200
5. Črni gospodek. *Anca.* Pesem 200
6. Novi papež Pij X. *Lad. Ogorek.* Življenjepis s podobo 201
7. Naša mačica. *F. Palnák.* Pesem 202
8. Miška. *Samko Cvetkov.* Povest z dvema podobama 203
9. Strela v smodniščnici na ljubljanskem Gradu. *Nik. Vrhov.* Povest 207
10. Vaški Janez. *Andrej Rapè.* Povest 208
11. Na sredi vrta . . . *E. Gangl.* Pesem 211
12. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. *Solovej.* Povesti 212
13. Slovo. *Anca.* Pesem 213
14. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. *G. S.* 214
15. Novice. Rešitev zastavice v podobah in rešilci. 216

Gostioničari.*)

Skupila se djeca u dvorištu, da se naigraju. Roditelja nije bilo kod kuće. Kad su se dosta naskakala i umorila, reče Pero, najstariji dječak: „Dosta smo se toga igrali, hajdemo u podrum u lad, da se igramo gostioničara. Svi to prihvate. Odoše u podrum, prihvatitše škafove, pa lijevaj i toči. Pretakali dobro pol sata. Kad su sve napunili, sjete se, da lijevaju u burad. No kako su tomu nevješti bili, dosta su vina prolili. Da ih gazda ne uhvati, pospu pijeskom sve, što god je bilo vlažno. I Bog zna, dokle bi djeca u podrumu piće prolijevala, da ne dode susjeda govoreći: „Idem vidjeti, što ta djeca rade u podrumu.“ Kad ona tamo ima šta i vidjeti. Uze šibu, te ih protjera, a u veče kaza gazdi. Kad otac začu, što Pero uradi, dobro ga šibom isplati, da si upamti, da se nije dobro svačega ni igrali.

V. Varoški.

Mudri pastir.

Za vrijeme sedamgodišnjega rata ukrao je neki pruski vojnik jednom malom ovčaru lijepoga škopca. Dječak je vruće molio, da mu ga ne uzme, ali je vojnik bio neumoljiv i vukao škopca dalje.

Mališ potrča zapovjedniku pukovnije i prituži se nad nedjelom vojnika. — Ovaj mu obeća, da će vojnika strogo kazniti, pode li mu za rukom, da mu u trag ude. „Da ga samo vidim“, primjeti dječak, „prepoznao bih ga odmah.“

Pukovnik dade smjesta pukovniku poredati. Čim je bilo sve na svom mjestu, išao je dječko iza dugih vrsta vojnika i pomno tražio krivca.

„Aj!“, živo će pukovnik, „tako ne ćeš nikada krivca naći! — Na ledima izgleda jedan kao drugi.“ —

„Onaj, kojega ja tražim“, odvrati pastir, „mora da drugčije izgleda“. — Idući dalje zaustavi se konačno kod šestog vojnika u trećoj vrsti. „Evo ga, gospodine pukovniče“, usklikne dječko, „evo lupeža, koji mi je škopca ukrao.“

U to izvuče iz džepa komad crvenog kamena, pa će nastaviti: „Ovim crvenašom označujemo mi naše škopce, pa sam ja istim kamenkom označio vojnika na njegovom pripasaču, da ga tako laglje prepoznam. Gospodine pukovniče, evo oznake!“

„Pravo“, veselo će pukovnik, „tvoja je domišljatost jednog dukata vrijedna!“

„Jest, al tko će mi ga dati?“ — upita živo mališ. Pukovnik se nasmije i reče: „Ja, ti lukavče mali!“ — Kod tih riječi izvadi iz tobolca zlatan novac i pruži ga dječaku; vojnika je minula stroga kazna, jer je zanj molio mudri i milosrdni pastir.

Preveo *Dubo Raskrižar*.

*) Da izpoznaju naši čitatelji blaglasno hrvaščino, jim podajamo danas nekaž hrvaškega beriva, ki smo ga ponatisnili iz „Bršljana“, mladinskega lista, ki izhaja že 18. leto v Zagrebu. Vsak Slovenec lahko razume hrvaščino.

Uredništvo.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl**, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4, III. nadstr.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Vinotok 1903.

Štev. 10.

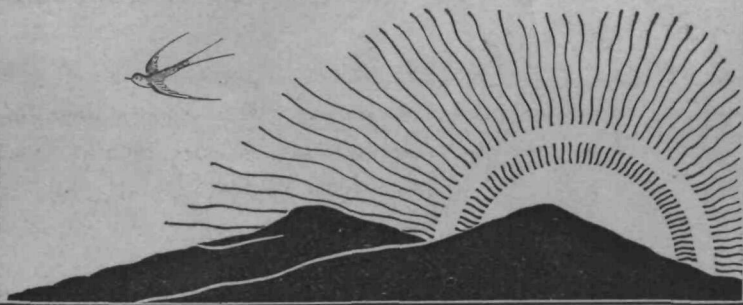
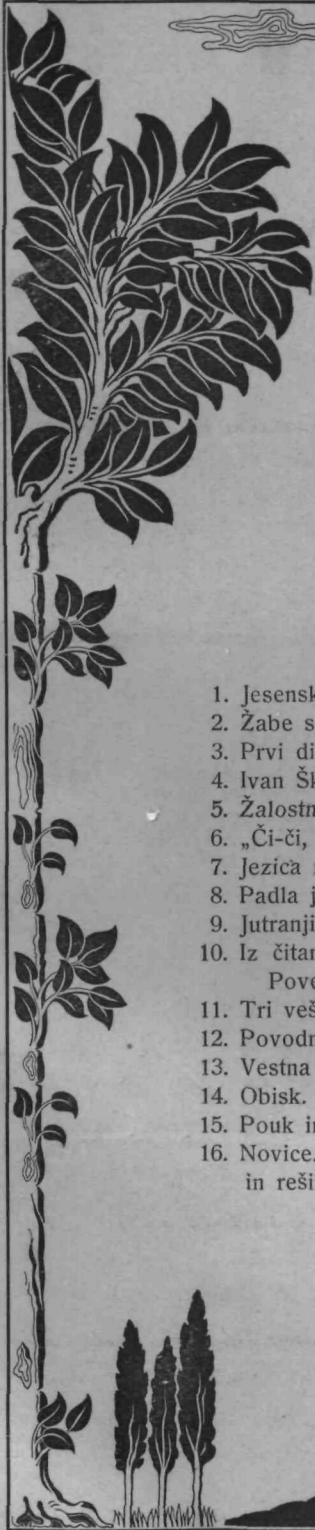
leto IV.

ZVONČEK

List s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Jesenske pesmi. <i>Borisov</i> . Pesem	217
2. Žabe so jih pojedle. <i>Jožef Krvan</i> . Povest	218
3. Prvi dimnikar. <i>Kompoljski</i> . Povest s podobo	221
4. Ivan Škrjanec. <i>Lad. Ogorek</i> . Življenjepis s podobo	225
5. Žalostna pot. <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem	226
6. „Či-či, Stanka! . . .“ <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem s podobo	227
7. Jezica malih. <i>F. Paludk</i> . Povest	228
8. Padla je slanica . . . <i>Borisov</i> . Pesem	230
9. Jutranji izprehod. <i>Cvetko Slavin</i> . Povest s podobo	230
10. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. <i>Solovej</i> . Povesti	234
11. Tri veše. <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem	236
12. Povodni mož na Mrzlici. <i>Mihael R.</i> Pravljica	237
13. Vestna straža. <i>Peter Petrovič</i> . Povest.	238
14. Obisk. <i>E. Gangl</i> . Pesem	238
15. Pouk in zabava. Kdo sem. <i>A. Pernè</i> . Uglasbena pesem	239
16. Novice. Računska šala. Rešitev zastavice v podobah in rešilci	240

Listnica uredništva.

Naš urednik se je preselil iz Ljubljane v Idrijo. Zato bo treba odslej tudi vse stvari, ki se tičejo uredništva, pošiljati samo na naslov: **Engelbert Gangl v Idriji.**

Rešilke in rešilce „Zvončkovih“ raznih nalog opetovano opozarjamo, da nam je treba pošiljati rešitve vsaj do 20. dne vsakega meseca, ker jih drugače ne moremo več natisniti v listu. Nekateri nam pošiljajo rešitve tako pozno, da ne moremo njih imen več priobčiti. Potem so pa jezni na nas, četudi smo nedolžni.

Pošiljatev, ki nam dohajajo brez pravega imena, ne upoštevamo ter jih tudi ne priobčujemo.

Listnica upravnništva.

Svoje dolžnike prosimo, naj poravnajo zaostalo naročnino.

Novi naročniki dobe še vedno lahko vse letošnje številke. „Zvonček“ bi morala imeti vsaka slovenska hiša in vsaka slovenska šola.

Gospod Jan Lego

nas lepo zahvalja za čestitke, ki smo mu jih izrekli v zadnji številki k sedemdesetletnici njegovega rojstva ter pošilja slovenski mladini srčne pozdrave.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl v Idriji.**

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Listopad 1903.

Štev. 11.

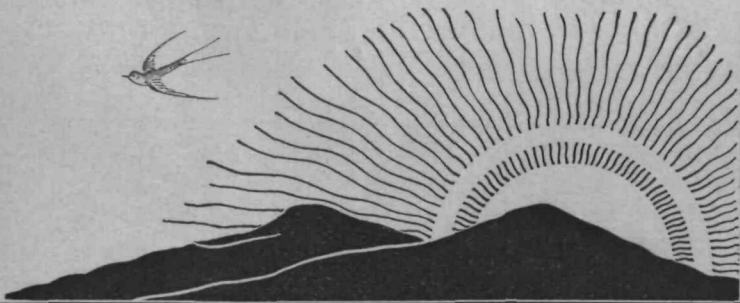
leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Grobovi. <i>Borisov</i> . Pesem	241
2. Roža in trn. <i>E. Gangl</i> . Pesem	242
3. Noč in dan. <i>E. Gangl</i> . Pesem	242
4. Polje in gozd. <i>E. Gangl</i> . Pesem	242
5. Orgle in piščal. <i>E. Gangl</i> . Pesem	242
6. K materi. <i>Kompoljski</i> . Povest	243
7. Najlepši dnevi. <i>Leon Poljak</i> . Povest s podobo	246
8. Pastorka. <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem	248
9. Vrli bratec. <i>Ivo Trošt</i> . Povest	249
10. Pravljica o starem bedaku. <i>Vojanov</i> . Pravljica	251
11. Spanček. <i>Fran Žgur</i> . Pesem	254
12. Na poti. <i>Simon Palček</i> . Pesem s podobo	255
13. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. <i>Solovej</i> . Povesti	255
14. Ta krasota! . . . <i>Fr. Golob</i> . Basen s podobo	259
15. Vrabec in miš. <i>Simon Palček</i> . Povest	261
16. Na bojišču. <i>Cvetko Slavin</i> . Pesem	261
Pouk in zabava. Novice z dvema podobama. <i>Demant</i> . <i>L. O.</i> Rešitev računska šale in rešilci	262

Pripovedka o Ribničanu.

Nekoč je peljal Ribničan svojo lončeno robo po svetu. Doma je naložil na voz vsakovrstno posodo. Imel je vse lonce od največjega svinjskega piskra pa tja do majhnega pocinjenega lončka. Bile so velike in majhne sklede na vozu. Latvic je imel vse polno vseh mogočih oblik in velikosti. Z eno besedo: imel je vse, kar more napraviti prebrisan Ribničan iz mehke gline.

V voz je doma zapregel svojega konjička, s katerim sta že prepotovala mnogo sveta. Z doma je šel prav dobre volje. Saj je vedel, če mu da Bog in sv. Štefan, ki je ribniški patron v farni cerkvi, srečo, da prineseta s konjičkom precej denarja domov. Potem bo konjiček lahko pozobal kak mernik ovsu in tudi on si bo lahko ob nedeljah privoščil kaj boljšega.

Nekaj dni sta dobro potovala z božjo pomočjo. Prigodilo se pa je, da sta bila ravno na cesti, ki je držala črez železniško progo. Ondi pa ni bilo železniških zatvornic, ampak samo na nekih tablah je bilo nekaj načečkanega. Ribničan ni vedel, kaj je zapisano na tistih tablah. Sicer bi bil bral, pa sedaj ni imel prav nič časa. Zakaj vlak je prihajal vedno bližje, on bi bil pa rad prišel s svojim konjičkom črez, preden bi prišel vlak.

„E, vlak bo že počakal, ko vidi, da peljem jaz svojo robo.“

Tako si misli Ribničan, in konjiček si je menda ravno to mislil, ker je lezel prav po polževo. Komaj pa stopi konjiček k tiru, že pridrdra vlak, ki se ni prav nič brigal za Ribničanovo robo in podere konjička na tla ter mu odtrga glavo in vrat.

Vlak jo je odpihal dalje, Ribničan je pa stal pri svojem vozu in konjičku. Sicer je bil njegov konj izgubil v tej nesreči vrat in glavo, on pa ni izgubil niti glave. Ogleda si najprej prav lepo počasi in mirno voz, ker je bila roba na njem. Prav vse je bilo v redu, samo oje se je bilo zlomilo pri vozu. No, pa to nič ne škoduje njegovim loncem, pa tudi ne skledam in latvicam.

Hujše se je pa zgodilo s konjičkom, h kateremu je ravnokar pristopil. Ležal je na tleh in molil vse štiri od sebe. Vrat in glava pa sta bila popolnoma razmesarjena. Ribničan si vse to ogleda ter se malo popraska za ušesi.

„Ej, glava in vrat sta šla rakom žvižgat. Sladke deteljice in ovsu ne boš mogel več zobati, konjiček. To je še boljše zame. Sicer pa tudi za vožnjo ne boš več, ljubi moj Lisec, ker nimam kam obesiti komata. Za ježo boš pa še dober, za ježo.“

Zapisal *Kompoljski*.

Listnica upravnštva.

S prihodnjo 12. številom se bo list ustavil vsem onim 107 naročnikom, ki so naročnino na dolgu za l. 1902 in 1903.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrta leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl** v Idriji.

Gruden 1903.

Štev. 12.

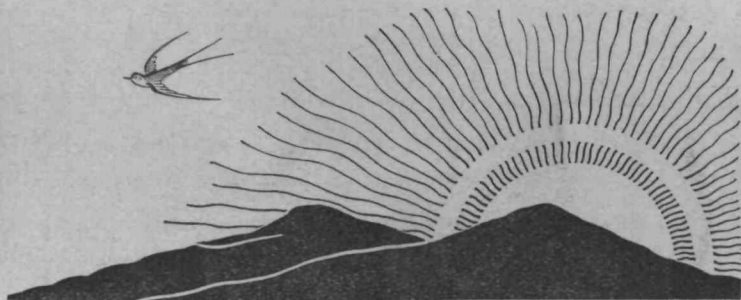
Leto IV.

ZVONČEK

list s podobami
za slovensko mladino

Vsebina:

1. Moč. *E. Gangl.* Pesem 266
2. Stara mati. *Borisov.* Pesem 266
3. Božič gre. *Borisov.* Pesem 266
4. O svetem letu. *Ivo Trošt.* Povest 267
5. V spomin na dobo cvetja. Podoba v barvotisku 269
6. Božič. *Slepenko.* Povest 270
7. Sveti Miklavž. *Borisov.* Pesem 272
8. Jurij baron Vega. *Makso Pirnat.* Življenjepis s tremi podobami 273
9. Iz čitanke grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. *Solovej.* Povesti 281
10. Zapuščena. *C. Golar.* Pesem 282
11. Pripovedka o naprstniku. *Minka Pirčeva.* Povest 283
12. Kako je bil zajec obsojen na petindvajset. *Fr. Črnagoj.* Povest 284
13. Pouk in zabava. Aj, na okna . . . *A. Kosi.* Uglasbena pesem. Novice in rešitev demanta 286
14. Ob sklepu četrtega letnika 288

Dva berača.

Narodna pravljica. Zapisal *Vakaj*.

Berač gre po poti ter vidi sedeti kruljavega svojega sovrstnika, ki ga prosi za milodar. Berač, ki si je naprosil precej moke, kruha in mesa, mu rad prepusti nekoliko svojih daril. Ko se je obdarovanec okrepčal, se lepo zahvali in ponudi dobrotniku dvoje reči, ki mu bosta dobro služili, ponudi mu namreč vrečo, ki smukne vanjo takoj vsak, od katerega si to želi, in možnjo, ki bo vedno polna.

Poslovita se. Dozdevni berač je bil sam Bog.

Proti noči pride pravi berač v vas in prosi pri prvi hiši prenočišča. Rekó mu, da ga ne morejo prenočiti. Prosjak reče: „No, ako nimate prostora, pa grem v bližnji grad, morda me tamkaj prenočé.“

„Tega ne storite, v oni zapuščeni grad ne pojdite! Tamkaj jih je že mnogo prenočilo, a nihče se ni več vrnil“, mu svetujejo.

„Nič ne de, pojdem v božjem imenu“, odgovori in odide.

V gradu na mizi je brlela lučca, in zraven je stalo nekaj okusnih jedil in pijače, česar se berač ne dotakne, nego napravi z blagoslovljenim molkom krog („ris“) okolo mize, za katero ponosno sede. Prišla je ura enajst. Odpro se vrata, v hišo stopi velikan. Bil je enak hudobcu. Jezno pogleda berača, iz ust mu švigajo iskre ter zagromi nadenj: „Predrznež, kako si upaš sem? Smrt je tvoja, a potlej se že najdeva — dolí, kjer ne bo — mraza!“

„Kaj, na toplo bi me rad spravil? Pokazal ti bom predrzneža!“ Takoj seže berač po vreči in zagrozi: „Sem noter!“ Kakor bi trenil, je bil velikan v vreči, ki jo berač trdno zaveže in nese h kovaču. Tamkaj neusmiljeno udrihajo po vreči, da je hudobec v nji strašno tulil. Ko so se naveličali, so vrečo odvezali in hudobca izpustili.

Za slovo je dejal: „Zvečer pride še večji orjak, zatorej — gorje ti!“

Tudi z drugim in s tretjim hudobcem je enako napravil berač. Naposled ni bilo več nobenega hudobca. Berač se je polastil v zapuščenem gradu brez skrbi nakopičenega bogastva, ki si ga je nagrabil prejšnji graščak.

Obogateli berač je delil dobrote ubožnim ljudem. Nikoli mu ni pošlo bogastvo, saj je imel vedno — polno možnjo.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četrt leta 1 K 25 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik: **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7.

Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl** v Idriji.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

